

Gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

SREČNO 1973

Čaka nas težavno 1973

V prijetnem in intenzivnem delovnem razpoloženju se nam skoraj neopazno iztekajo zadnji dnevi leta 1972 in bliža dan novega leta. Ob takih priložnostih je prav, da se vsaj bežno ozremo na prehojeno pot, naredimo obračun doseženih rezultatov dela in si postavimo cilje in naloge za prihodnje krajše in daljše časovno razdobje.

Prehojena pot članov kolektiva našega podjetja ni bila lahka, kar pričajo številni objekti v ožji in širši domovini in tudi v tujini, ki so nastali kot rezultat trdega dela in samoodpovedovanja članov naše delovne skupnosti. Na opravljeno delo v preteklem obdobju in še zlasti v letu 1972 smo lahko in tudi upravičeno ponosni. Z doseženimi delovnimi uspehi in poslovnimi rezultati v preteklosti pa ne moremo in tudi ne smemo biti zadovoljni.

Podjetje predstavlja ekonomski in tudi socialni sistem, ki bi nujno razpadel, če ne bi podjetje neprestano težilo k napredku in si postavljalo take cilje in naloge, da je napredek podjetja, ki se odraža v rasti podjetja, delovnih in življenjskih pogojev članov delovne skupnosti itd. tudi uresničljiv.

Problemi

Zaostreni pogoji gospodarjenja in ostrejši tržni pogoji prinašajo s seboj tudi nujno potrebo po ustrežnejših in sodobnejših oblikah upravljanja podjetja in delov podjetja.

Tudi pri našem podjetju smo že prišli do sporazuma, da ne bo več mogoče intuitivno odločati in voditi poslovne politike, to je »po občutku« in da je le pri usmerjenem razvoju realno pričakovati hitrejši razvoj podjetja, izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev članov naše delovne skupnosti in s tem tudi zboljšanje medsebojnih t. j. medčloveških odnosov.

Skladnost

Prevelik poudarek, ki ga dajemo le tekoči politiki, lahko povzroči stagnacijo podjetja in zastiranje proizvodnje, ker se veliko podjetje, kot je naše, težje prilagaja spremembam kot srednja in manjša gradbena podjetja. Primerov za to trditev je več tudi v našem podjetju. Prevelik poudarek, ki bi ga dajali razvojni politiki pa bi lahko destimulativno deloval na člane kolektiva, kjer bi se v tem primeru morala spremeniti sedaj veljavna delitvena razmerja dohodka v korist skladov. Iz navedenega izhaja, da mora biti dosežena skladnost med tekočimi in razvojnimi cilji podjetja in da je le na podlagi takega pristopa mogoče realno pričakovati optimalne poslovne rezultate.

Ukrepi

Družbena prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva bodo prav gotovo v prihodnjih letih vplivala na obseg proizvodnje in s tem posredno na pogoje gospodarjenja tudi v našem podjetju. Z novimi družbeno gospodarskimi ukrepi in predpisi bo urejevano že v prvi fazi naslednje:

- podjetje si bo moralo postopno zagotoviti lastna trajna obratna sredstva;
- podjetje bo moralo odpisati del terjatev starejših od treh mesecev v breme svojega dohodka;
- predpisani so pogoji za sanacijo in ukinitvev organizacij združenega dela ob primeru izkazovanja izgub v zadnjih treh mesecih;
- predpisani so pogoji vrednotenja zaloga materiala, gotovih izdelkov in nedokončane proizvodnje;
- predpisani so pogoji za odobravanje bančnih in drugih kreditov.

Če podrobno analiziramo vpliv navedenih družbenih ukrepov, s katerimi želimo doseči stabilizacijo gospodarstva, ni težko ugotoviti, da bo najprej padlo prav po gradbenih podjetjih, prek katerih se realizira približno 50% vseh investicijskih vlaganj v gospodarsko in negospodarsko dejavnost.

Stabilizacija

Tudi v našem podjetju se v celoti zavedamo, da pomeni stabilizacija,

če jo pravilno razumemo, med drugim tudi le trenutni zastoj (ki pa lahko traja tudi več let), in to v tem smislu, da bi se utrdile osnove na podlagi katerih bo dosežena skladnost razvoja, izenačeni pogoji gospodarjenja itd. in se bo na teh osnovah mogoče kasneje hitreje razvijati.

Za naše podjetje se pri tem postavlja vprašanje, kako ukrepati in kakšne cilje in naloge si moramo določiti, da bomo predvideni zastoj, ki se bo odražal v zmanjšanju fizičnega obsega del, uspešno premostili. Uspešna premostitev predvidenega zastoja, pa ne sme iti na škodo razvoja podjetja, kakor tudi ne na škodo delovnih pogojev in življenjskega standarda članov delovne skupnosti našega podjetja.

V podjetju

Z vsemi navedenimi ukrepi so podjetju določeni pogoji gospodarjenja, na te pogoje pa podjetje nima vpliva, četudi dejansko bistveno vpliva, na pogoje gospodarjenja in s tem tudi na rezultate poslovanja. Podjetje pa lahko in tudi mora vplivati na činitelje znotraj podjetja v tem smislu, da se izkoristijo vse notranje možnosti in rezerve, ki prav gotovo še obstajajo in jih bomo le v zaostrenih pogojih gospodarjenja prisiljeni identificirati in tudi koristiti.

Sodelovanje

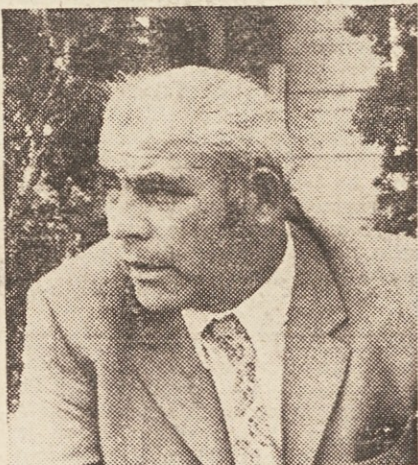
Upam si tudi trditi, da obstaja tesna povezanost in sodelovanje med poslovnimi enotami v sestavi našega podjetja, da pa pri tem še vedno niso izkoriščene vse možnosti in prednosti specializacije poslovnih enot in že dosežene stopnje delitve dela znotraj podjetja. Ni malo primerov, da si poslovne enote medsebojno konkurirajo na domačem gradbenem trgu, da prevladujejo interesi enote pred interesi podjetja kot celote, da oddajajo razna obrtniška dela zunaj in izvajalcem pod enakimi ali celo manj ugodnimi pogoji, kot bi to bilo mogoče doseči med poslovnimi enotami v sestavi podjetja, da politika določanja cen proizvodov in storitev ni skladna s proklamiranimi načeli in da se pogosto dejanja razlikujejo od želja, izraženih v pismeni ali ustni obliki. Podobno stanje je tudi na področju investicijskih vlaganj oziroma pri sprejemanju investicijskih odločitev.

Eden od osnovnih razlogov za opisano stanje je nesporno tudi v tem, da podjetje ni dovolj pazilo pri določanju ciljev razvojne politike podjetja, s čimer bi bila dosežena vsaj približna skladnost med cilji in sredstvi in tudi skladnost med željami in realnimi možnostmi v poslovnih enotah in s tem tudi za podjetje kot celoto.

Amandmaji

Pred nami je tudi izredno zahtevna in odgovorna naloga: izvedba ustavnih amandmajev, s katerimi so določene pravice in obveznosti delovnih ljudi. Iz ustavnega amandmaja XXI in XXII izhaja, da delovni ljudje neposredno in enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi v združenem delu odločajo o vseh zadevah družbene reprodukcije, o pogojih in odnosih medsebojne odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti, skratka, da sami neposredno odločajo o rezultatih svojega dela in o obliki samorganiziranja.

Pri izvajanju ustavnih amandmajev ni bistvo problema v tem, kakšna naj bo organizacijska oblika podjetja, tudi ne s kakšnim številom temeljnih organizacij združenega dela bo podjetje združeno in podobno, bistvo je v pravici delavcev v TOZD pri odločanju o rezultatih dela. Če je tej zahtevi, ki izhaja iz amandmajev, mogoče zadostiti tudi brez or-

Predsednik CDS Leopold Ilovar

ganizacijskih sprememb, ni razloga, da bi od obstoječe organizacije in internih aktov podjetja s katerimi se določa in usklajuje poslovanje podjetja, karkoli spreminjali.

Pri urejanju teh zahtev se moramo zavedati posledic in prevzeti tudi odgovornost, če bi sprejeli odločitev, za katero bi se pozneje ugotovilo na podlagi rezultatov poslovanja, da ni bila smotrna in da ni bil s tako odločitvijo upoštevan neposredni interes delovnega človeka.

Naše podjetje se je že pridružilo družbenim prizadevanjem za stabilizacijo gospodarstva. Izdelan je stabilizacijski program podjetja in tudi osnutek samoupravnega sporazuma o ustanavljanju TOZD, kar vse je trenutno v razpravi v delovnih kolektivih.

Produktivnost

Prizadevanje za stabilizacijo gospodarstva postavlja pred naš delovni kolektiv odločno zahtevo po večji produktivnosti, boljšemu in hitrejšemu prilagajanju tržišču, ker bomo le na ta način uspeli povečati dohodek, s tem pa tudi osebne dohodke in sklade, kar je osnova za primerno rast podjetja in zagotovitev delovnih in življenjskih pogojev članov kolektiva.

Meja

Četudi predvidevanja in cilji gospodarske reforme iz leta 1965 niso bili uresničeni, lahko računamo, da bodo realizirani stabilizacijski ukrepi potegnili mejo med tistimi podjetji, ki so imela v gospodarstvu pri-

Nadaljevanje na 2. str.

Akcija teče dalje

Priča smo vedno večji aktivnosti komunistov Gradisa. Na vseh sestankih osnovnih organizacij kot tudi na zadnji konferenci ZK Gradisa smo sprejeli akcijske programe. Resničnost nas je namreč prepričala, da brez doslednega izvajanja sklepov, ne moremo napredovati. Pismo in vsi dokumenti so naša obveznost od katere ne bomo odstopali.

Na podlagi gradiva, ki ga nam je dala III. seja konference ZKS, ki je bila 17. in 18. novembra 1971, so bile razprave o socialnih razlikah pri nas, kar smo obravnavali tudi na seji stalne konference ZK pri Gradisu 11. 1. 1972.

Vse premalo je bilo učinkovito delo članov ZK, čeprav so si nekateri prizadevali, da bi določene probleme rešili kar najbolje. Verjetno so bili temu krivi tudi zunanji vplivi in določena miselnost. Pismo nam daje sedaj oporo, da bomo laže premagovali zapreke, saj jasno pove tisto, za kar smo nekateri vedeli, da je potrebno storiti, pa se iz raznih vzrokov, predvsem pa zaradi premajhne revolucionarnosti, nismo lotili stvari s pravega konca. Večinoma smo le ugotavljali napake in obljubljali, kako bomo položaj izboljšali.

Nismo bili tudi dosledni glede idejno politične usmeritve in smo v praksi večkrat odstopali od nje ali le zelo počasi sprejemali prava stališča. Dalje gre za urejanje notranjih odnosov v podjetju, za uresničevanje gospodarske in družbene reforme, za stabilizacijo gospodarstva in urejanje samoupravnih odnosov. Že na skupni konferenci vseh članov ZK Gradisa, ki je bila 21. aprila 1970. leta, so bila prav te zadeve osnova in končno tudi rezultat vseh razprav ter sprejetih zaključkov. Zavzemali smo se za izpolnitev predloženega osnutka perspektivnega programa razvoja podjetja.

Toda žal je program ostal še nedodelan. Nastopile so sprotne naloge, spremenile so se strukture v podjetju, obseg poslovanja in in preveč smo se prepustili zunanjim vplivom ter opustili smotrnejše in konstruktivnejše delo na našem razvojnem programu, češ, saj ni programiranje možno, ker se nahajamo v tako izredno nestabilnem gospodarskem položaju.

Zavzeli smo tudi stališče, da se je potrebno izpopolnjevati v političnem znanju, ker bo le to pripomoglo k zavzemanju pravih stališč. Tega niso dosledno izvedli. V praksi se še dalje dopušča, da terjamo tudi pri kadrovanju na odgovornejša delovna mesta zgolj strokovno izobrazbo, nismo pa preverjali ali drugih lastnosti. Pri mladih strokovnjakih smo premalo skrbeli za vzgojo v smislu socialističnih samoupravnih odnosov.

Ne mislim reči, da strokovne sposobnosti niso izredno pomembne. Še več: »stalno moramo obnavljati znanje, ki se s časom izgublja, razvoj tehnike in znanosti pa terja stalno dopolnilno izobraževanje. Pri tem pa je nujno prevzgajati tudi miselnost samoupravljalca, ki upravlja in določa o družbenih sredstvih.

Na ta način bi preprečevali razna potrošniška izkrivljanja, ki so nastala v naši družbi. Takoj moramo poudariti, da je naš družbeno-ekonomski sistem zgrajen na družbeni lastnini, ki jo upravljajo delavci v združenem delu, v temeljnih organizacijah. To pa še ni pogoj, da bi si dohodek, ustvarjen z združenim delom z družbenimi sredstvi, lahko posamezniki osebno prisvajali češ, da so to njihove samoupravne pravice.

Poleg tega so bili sprejeti naslednji sklepi:

— Na področju poslovnosti bomo posvetili posebno pozornost večanju produktivnosti. Centralna služba je zadolžena, da pripravi analizo stroškov.

— V zvezi z integracijskimi prizadevanji je ugotoviti, kaj je bilo napravljeno.

— V zvezi z objavljanjem podatkov, kot so dnevnice, stanovanjska posojila, stanovanja itd. se sprejme sklep, da bodo vsi podatki objavljeni za celotno podjetje v Gradisovem vestniku.

Nadaljevanje na 2. str.

Na začetku avtomobilske ceste se je kolona avtomobilov s predsednikom Titom ustavila, direktor cestnega sklada ing. Blenkuš pa mu je »raportiral«, kako so tekla dela na cesti. Drugi z leve je naš glavni direktor

S kilometrino se nihče ne obogati

V zadnji številki našega glasila smo objavili število prevoženih kilometrov, ki so jih opravili nekateri naši ljudje in seveda tudi vsoto denarja, ki so jo kot povračilo dobili za te poti. Nekaterim te številke ne pomenijo nič, še ogledali si jih niso, nekateri pa so kar zbudile v oči. Ravno med temi je bilo slišati nekaj pripomb, ki se dajo strniti približno v besede: »Dobivali so dnevnice, pa še na kilometrino so lepo zaslužili.«

Tisti, ki ste naročeni na revijo Avto, se boste mogoče spomnili tabele iz septembrske številke, ki kaže stroške obrabe avtomobila na določeno število kilometrov. Danes jo mi objavljamo zato, da si bomo ustvarili pravo sliko o tem, komu se spleća voziti svoj avto v službene namene. Če bi delali samo tabelo za opravljene kilometre v gradbeništvu, bi ti stroški še porasli.

Karkoli si že mislimo o vožarjenju po terenu, ne smemo pozabiti, da se velika večina ljudi, ki so bili v našem seznamu, ni vozila vedno le po asfaltnih, lepih cestah, ampak je bilo treba marsikdaj zavoziti tudi po blatu na gradbišču. Smo pač gradbeno podjetje, kjer bi bilo najbolje, da bi se prevažali z džipi. Povračila za kilometrino na koncu vseh koncev znesejo kar precejšnjo vsoto. Najbrž nismo samo mi razmišljali o tem, kaj se bolj spleća: službeni avto ali dopustitev, da se vsak vozi s svojim avtomobilom, mi pa mu plačamo kilometrino. Skoraj povsod so se odločili kot pri nas, saj vsi izračuni vedno kažejo, da bi nas veliko več stalo nekaj kupljenih avtomobilov, za katere rabimo potem tudi šoferje. Samo pomislimo, koliko enot imamo in koliko bi potem potrebovali avtomobilov ter šoferjev! To so šele »osnovna sredstva«, kaj pa njihovo vzdrževanje, stroški goriva in ostalo? Vedno pridemo torej do ugotovitve, da se nam še zdaleč ne spleća.

Seveda pa lahko varčevanje na tem področju uresničimo drugače. Povračila za predložene prevožene kilometre naj dobe tisti, ki svoj avto res koristijo v taki meri za službene zadeve. Končno to ni tako težko ugotoviti. Le malo bolj precizni in »malenkostni« moramo biti. Pri vsem tem pa moramo imeti pred očmi nekaj: če želimo, da bo naše delo v poslovnih enotah in na gradbiščih teklo tako, kot mora, je potrebno opraviti marsikatero pot. Vsega se ne da urediti po telefonu ali pa pismeno. Večina zadev je takih, ki se opravljajo le s pogovori — tudi za take, za katere mislimo, da se bi dale urejati pismeno, se končno pokaže, da ne bo šlo drugače kot s pogovorom. O nadzorovanju na gradbiščih pa res ne moremo dvomiti, da se da opravljati le na kraju samem.

Tisti, ki nam najbrž ne bi verjeli samo na besedo, si naj danes ogledajo tabelo, ki so jo naredili strokovnjaki. Ta nam kaže, da se razen našega ljubega fiča za službene poti ne spleća uporabljati nobenega drugega avtomobila.

Znamka avtomobila	Letnik	Če imaš avto 4 leta		Če imaš avto 3 leta	
		prevoženi kilometri (v tisočih) na leto		prevoženi kilometri (v tisočih) na leto	
		15	25	25	15
Audi 100 LS	72	2,85	1,64	2,83	1,61
	71	2,48	1,43	2,46	1,40
	70	1,37	0,98	1,65	0,97
Austin 1300	72	1,65	1,02	1,65	1,01
	71	1,44	0,89	1,44	0,88
	70	1,67	0,98	1,65	0,97
NSU 1200 C	72	1,50	0,95	1,55	0,94
	71	1,31	0,83	1,35	0,82
	70	1,04	0,64	1,02	0,63
Peugeot 204	72	1,89	1,12	1,84	1,11
	71	1,64	0,97	1,60	0,97
	70	1,19	0,74	1,18	0,72
Renault 4	72	1,25	0,77	1,24	0,74
	71	1,09	0,67	1,08	0,67
	70	0,80	0,49	0,82	0,49
Škoda 1100	72	1,46	0,93	1,49	0,89
	71	1,27	0,81	1,24	0,81
	70	1,05	0,61	0,97	0,61
VW 1300	72	1,49	0,91	1,51	0,91
	71	1,28	0,81	1,31	0,82
	70	1,03	0,62	1,02	0,62
Zastava 750	72	1,11	0,74	1,13	0,72
	71	0,95	0,63	0,97	0,61
	70	0,72	0,46	0,71	0,45
Zastava 101	72	1,59	0,98	1,53	0,99

Še vedno preveč poškodb pri delu

Na XVI. seji odbora za varstvo pri delu so razpravljali o gibanju poškodb pri delu.

Analize o gibanju nesreč, ki jo je pripravila služba za varstvo pri delu, kažejo, da je nesreč pri delu sicer manj, vendar je odstotek nesreč še vedno prevelik.

Tako je bilo v letu 1972 od povprečno 5172 zaposlenih, poškodovanih pri delu 247 delavcev. Resnost poškodb je znašala 18,11, pogostost nesreč pa 20,94. Na poti na delo je bilo poškodovanih 26 delavcev, resnost poškodb 33,00.

V letu 1971 pa se je v istem obdobju od 5640 zaposlenih poškodovalo 341, resnost poškodb 15,10 — pogostost nesreč 16,54. Na poti na delo se je poškodovalo 22, resnost poškodb pa je bila 55,57.

Ugotovljeno je, da je pogostost poškodb pri delu posledica površne organizacije dela ali nepravilnega delovnega postopka in nepazljivosti. Iz opisa nezgod v prijavi nesreče pri delu je razvidno, da pri vzrokih nezgod prevladuje osebni faktor. Zato se bodo delavci oddelka za varstvo pri delu pri pregledih več časa zadrževali na deloviščih in spremljali potek in organizacijo dela ter opozarjali na napake, ki bi lahko imele za posledico poškodbe pri delu.

V vsakem primeru pa bodo morale svojo vlogo glede varstva pri delu odigrati osebe, ki delo organizirajo in vodijo. Brezpozorno pa je glede varstva urediti s tistimi, ki jim podjetje oddaja dela. Njihovi delavci se morajo v delu vključiti in izpolnjevati varnostne ukrepe kot vsi ostali delavci Gradisa.

Kakor vsako leto so se tudi letos zbrali gradbinci 22. in 23. novembra 1972 v hotelu »Jama« v Postojni, da pregledajo svoje dosedanje del, precenijo današnji gospodarski položaj in si začrtajo okvirni program za nadaljnje delo v bližnji prihodnosti. Biro gradbeništva, ki je nekakšen strokovni servis vsem gradbincem, je ta sestanek dobro organiziral. Skušal pa bom povedati nekaj misli iz nekaterih referatov, ki smo jih slišali in iz katerih se da sklepati, kje smo in kako se moramo orientirati, da bi uspešno poslovali.

● Dipl. ing. VALENTINČIČ, podpredsednik gosp. zbornice, je posebej poudaril, kako je formiranje TOZD nujno, če hočemo razviti samoupravni sistem. Integracija je ekonomska nujnost, če hočemo iti naprej. Ker pa moramo iti naprej, je priporočljivo, da čimprej prek TOZD uredimo ekonomično poslovanje!

Perspektivno se bomo morali angažirati tudi v nerazvitih deželah. Posebej bo treba proučiti zaposlovanje naših strokovnjakov v inozemstvu. Po grobih podatkih je ena tretjina odšla ven, ker doma ni dobila primerne zaposlitve, 10—15 %, ker se niso mogli zaposliti, ostali pa zaradi boljšega dohodka.

● Tov. REPOVŽ, magister oec., je podal finančno-ekonomske značilnosti gradbeništva v preteklem letu. Po oceni se je dohodek nasproti 1971 povečal za 11 %, medtem ko se je OD povečal za 20 %. V celotnem gradbeništvu se je število zaposlenih zmanjšalo za 3 %. Mesečni OD se je v povprečju dvignil iz lanskih 1572 dinarjev na 1870 din (tj. ocena z oz. na 10-mesečne rezultate).

Splošna ugotovitev je, da je letošnje poslovanje zadovoljivo, ni pa ugodno (vzroki: pomanjkanje materiala, povišanje cen, zamrznitve...).

● Tov. KRAMŽAR, dipl. ing., je poročal kot predstavnik industrije gradbenega materiala. Zanimivo je, da so v preteklem letu 73 % celotne proizvodnje opekarn porabili privatniki. Proizvodnja gramoza se je od leta 1965 povečala za 6-krat.

● Tov. BUBNOV, dipl. gr. ing., je poročal v imenu komisije o raziskovalnem delu. Iz sredstev, ki so jih prispevala podjetja, so pripravili program nalog. V oktobru 1972 je izdal biro cenik gradbenih del za visoke gradnje. Temu bi sledil v marcu 1973 cenik za nizke gradnje. Pripravljeni so že povprečni normativi za visoke gradnje. Pripravljajo standardizirane opise del, ki bodo tako prirejeni, da bo možno upoštevati računalniško obdelavo podatkov. Pri biroju je formirana posebna služba EOP (elektronska obdelava podatkov), da bi pospešili uporabo računalnikov in računalniške tehnike v gradbeništvu.

NADALJEVANJE S PRVE STRANI ● NADALJEVANJE S PRVE STRANI ●

vilegiran položaj in so ustvarjala svojo blaginjo na neekonomskih, včasih celo družbeno škodljivih principih, in tistim, ki so se resnično borila za dvig produktivnosti in so njihovi rezultati dela dejansko odraz napredov delovnih ljudi. V tej drugi skupini je prav gotovo tudi naše podjetje.

● Težavnost

Če pogledamo še enkrat družbene cilje in cilje našega podjetja, lahko ugotovimo, da so pred nami težke in odgovorne naloge, ki jih bomo morali izvršiti, da bi dosegli želene cilje. Naloge pa bomo lažje izvršili, če se jih bomo lotili složno in organizirano, zavestno in solidarno z vsemi deli podjetja. Vse te oblike organiziranega, zavestnega in solidarnega delovanja pa se konkretnizirajo v planih, ki dejansko pomenijo le predvidevanje bodočega stanja.

● Polet

Prehojena pot in do sedaj doseženi rezultati dela so dokaz ustvarjalnega poleta in moči članov kolektiva našega podjetja in zadostno jamstvo, da bomo uspešno izvršili vse naloge in dosegli določene ali želene družbene cilje in tudi cilje podjetja.

● Želja

V imenu delavskega sveta podjetja in v svojem imenu želim ob izteku starega leta vsem poslovnim prijateljem, vsem enotam v sestavi našega podjetja, vsem delavcem podjetja — doma in na tujem ter njihovim družinam in vsem ostalim, ki so s svojim delom prispevali k razvoju podjetja in jih ni več med nami, veliko zadovoljstva, osebne sreče in delovnih uspehov v novem letu 1973.

L. Illovar

Iz tega izvajanja in ostalih razgovorov je razvidno, da je elektronska obdelava podatkov na pohodu. Nekatera podjetja so že močno napredovala. Vsekakor smo na tem področju v »Gradisu« v zaostanku. Naš sloves nam narekuje, da uvajanje novih metod pospešimo, da bomo tudi na tem področju med prvimi.

● Tov. ROT, dipl. ing. republiški gradbeni inšpektor, je nakazal nekatere spremembe zakona o graditvi investicijskih objektov. Ko bo prišel v obravnavo, naj ga podjetje dobro prouči.

● Tov. KOS, dr. medicine dela, je povedal nekaj tehničnih misli o zdravstvenem varstvu. Ogrevale se je za organizirano zdravstveno službo. 13 % vseh zaposlenih v Sloveniji je gradbincev. V dveh letih se pri nekaterih podjetjih numerično izmenja ves kader. Kronični alkoholizem je prioriteta boloven pri gradbenikih. Je za ustanovitve obratnih ambulant, ki bi bile povezane z inštitutom za medicino dela, orientacijsko pa bi ena ambulanta zajemala ca. 2600 ljudi.

Ogrevale se je za organizirano zdravstveno službo in do leta 1975 za sporazum o zdravstvenem varstvu v gradbeništvu.

Izvajanja mladega zdravnika so mi ugajala. Če bomo hoteli dosegati optimalne delovne učinke, bomo morali imeti dobro organizirano zdravstveno službo. Že iz sedanjih podatkov glede vrste obolenj se da sklepati, da bomo tudi v našem podjetju morali bolj poskrbeti za delovnega človeka, predvsem kje živi in kako živi, kadar ni na delu.

● Tov. BABNIK, tehnični vodja »Grosuplja«, je govoril o problematiki stanovanjske gradnje. Kritiziral je predvsem občine, ki pobirajo komunalni prispevek za urejanje zemljišč, ničesar pa ne uredijo! Kritiziral je tudi gradbeno podjetja, ki se pri stanovanjski gradnji krčevito oklepajo klasičnih izvedb obrtniških del, ne uporabljamo pa modernejših in cenejših sistemov, tako da je danes razmerje vrednosti gradbenih del v primerjavi z obrtniški deli 50:50, včasih pa je bilo 60:40.

● Tov. POLIČ, dipl. ing., republiški poslanec, je kot predsednik komisije za razvoj ugotovil, da si gradbeništvo še ni uspelo priboriti mesta v našem gospodarstvu. Gradbeni material v glavnem še vedno uporabljamo kakor pred 50 leti, novejša materiale pa počasi osvajamo in uvajamo. Informativna služba je slaba, ker ni mogoče ugotoviti kapacitete gradbeništva v Sloveniji. Dokler to ne bo urejeno, ne moremo računati na urejeno planiranje v gradbeništvu.

● Tov. KODELA, dipl. soc., cementarna Anihovo, je povedal, kako kritično je glede cementa. Kaže, da do leta 1975 ne bo cementa, potrebovali pa bi ga milijon ton. Rešitev je samo v domačih kapacitetah, to pa lahko dosežemo samo s pravilno politiko cen in dograditvijo domačih tovarn.

● Tov. ULESARIČ, direktor splošne službe »Tehnika«, se je močno ogrela za formiranje posebne skupnosti v okviru gradbeništva, kjer bi se zbirala sredstva za cenena stanovanja delavcev.

Napredovalo je tudi oblikovanje izobraževalne skupnosti gradbeništva v okviru KIG (konferenca izobraževanja gradbeništva), ki naj bi zaživela že s 1. 1. 1973 in naj bi sprejela pod svoje okrilje vse strokovno šolstvo v gradbeništvu.

Verjetno bodo gradbinci samo tako dobili vidnejši vpliv na obliko in način izobraževanja tistih profilov strokovnih kadrov, ki jih danes od nas čas in praksa zahtevata.

Vsa sredstva za šolstvo se ne bi več zbirala pri RIS (republiški izobraževalni skupnosti, ampak pri posebni izobraževalni skupnosti gradbenikov, ki je tik pred ustanovitvijo.

Ker sem bil izvoljen v novi svet biroja gradbeništva, bom v prihodnje v našem Vestniku občasno poročal o problemih iz naše stroke.

Dragovan Sever, dipl. ing.

Slava je prednost, da te poznajo ljudje, ki jih sam ne poznaš.

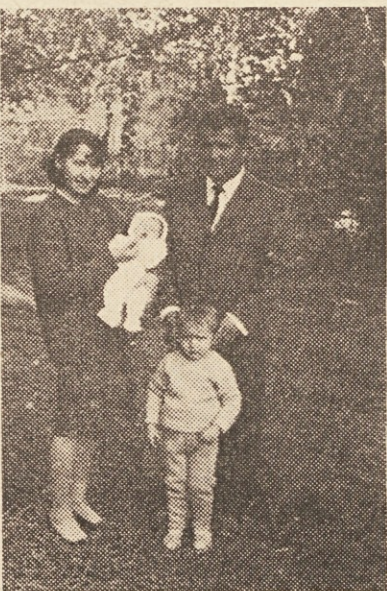
Čim več se presaja, tem manj se ljubi.

Od vseh dni je najbolj izgubljen tisti dan, v katerem se nismo nasmejali

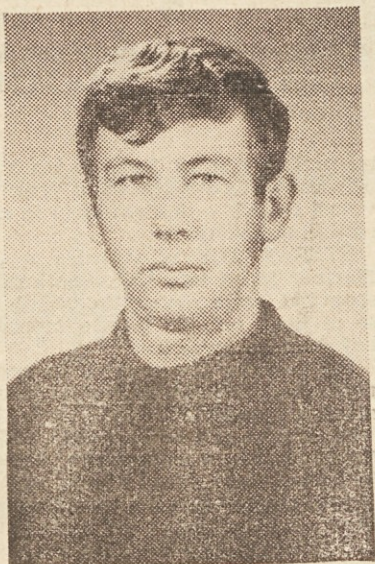
Novoletne želje

Že stara navada je, da se tik pred novim letom sprašujemo, kaj nam bo prineslo, obenem pa si tudi to in ono zaželimo. Nekaterim so želje povezane z družino, drugim s službo, denarjem. Ker smo hoteli vedeti, kaj bi radi v novem letu naši zaposleni, smo nekatere med njimi tako mimogrede povprašali tudi o tem:

AVGUST GABROVEC dela na gradbišču skladiščne hale v Ptuj: »Moja največja novoletna želja je, da bi naredil izpit za zidarja. S tem bom lahko bolje delal v službi, prav mi bo prišlo pa tudi doma. Rad bi si naredil hišo; ko bom zidar, se je bom kar sam lotil. Počasi jo bom že sezidal do vselitve. Tako bom res lahko rekel, da sem za svojo družino sam naredil »štalco«. Posebni želja na delovnem mestu nimam. Zaenkrat je še vse dobro. Rad bi da bi enote delale bolj skupaj, tako bi Gradis bil še močnejši. Seveda si tako kot vsak želim še večje plače. Mogoče bo drugo leto bolje, ko bomo začeli s temi TOZD. Rad bi, da bi bilo to čimprej urejeno.«

STEFAN HRANJEC je doma iz Goričana: »V novem letu želim dokončati hišo in to je res moja največja želja. Sedaj živim z ženo in malima Ivekom in Stefekom v kleti — v enem prostoru. Mislim, da se mi bo ta želja uresničila, saj je trideset del na hiši že opravljenih. Za podjetje pa si želim, da bi imelo dosti dela in dosti denarja. V zadnjem času veliko govorimo o TOZD. Mislim, da bo ta nova oblika prinesla tudi večjo povezavo med enotami, ki sedaj ni najboljša. Pri tej novi obliki sem za to, da bi uvedli delegatski sistem upravljanja. Tako bi bilo odločanje najbolj enakopravno.«

JOZE ROŽMAN, tesar v celjskem obratu, je pri Gradisu že deset let: »Želim, da bi v novem letu naše podjetje doseglo še večje uspehe, čeprav letos ni bilo slabo. Rad bi tudi, da bi malo bolj poskrbeli za sam standard delavcev. Pri nas na primer nujno potrebujemo urjeno prehranjevanje. Povsod imajo že urejene prehranske obrate, le pri nas ne. Pa je res nujno. Želim si tudi, da bi imeli na voljo več drobne mehanizacije, kar bi nam zelo olajšalo delo. Dobro smo opremljeni z večjimi stroji. Takih pa, ki bi ljudem neposredno olajšali njihovo delo, je premalo. Videl sem v nekaterih bolj razvitih deželah njihova gradbišča in tam tega ne manjka.«

MILADIN MILINČIĆ je zaposlen kot betonar pri PE Jesenice, ki trenutno izvaja dela na gradbišču v kranjski tovarni »Sava«. Za novo leto nima kakšnih posebnih želja, saj je zadovoljen z obstoječim stanjem. Tudi v prihodnje bi želel ostati na tem delovnem mestu, le da bi se OD malo popravili. Ob tej izjemni priložnosti pozdravlja vse gradivoce in jim želi še veliko uspehov v prihodnje.

Pripeljiite otroke!

Ker naše podjetje ne bo imelo posebnega praznovanja dedka Mraza, naj vas opozorimo na ne, katere prireditve, ki jih podarja mesto Ljubljana vsem otrokom delovnih ljudi kot novoletno darilo.

Praznovanje dedka Mraza bo od 27.—30. decembra 1972 v Ljubljani z osrednjo prireditvijo v hali Tivoli pod naslovom »Sest najljubših pravljic« vsak dan od 17.—19. ure. Poleg tega se bodo lahko vaši najmlajši vozili s samimi ali kočijami po poteh Tivolija, pa tudi drsali in sankali po ledeni ploskvi.

Na Gospodarskem razstavišču bo v mali dvorani vsak dan od 10.—15. ure za predšolske otroke lutkovni program, zraven pa še kakšna povestica. V hali B pa bodo za malo večje dirke avtomobilčkov z eksplozijskimi motorji na daljinsko upravljanje, kjer bo dedek Mraz tudi nagradil najboljše.

Na GR bo tudi Luna park in pa novoletni sejem, tako da bodo tudi starši prišli na svoj račun.

Starši — omogočite svojim otrokom ogled vsaj ene prireditve, da bodo tako vsaj enkrat zaživel v čarnem svetu svojih junakov.

Pa še to. Vse prireditve so za-
stoj!

Kaj pa v Celju, Mariboru in drugje?

Ne pozabite naših najmlajših!

IVAN VISNIĆ je iz skupine delavcev, ki so začeli graditi novo zdravilišče v Laškem: »Pravzaprav ne vem, kaj naj bi si posebnega želel za novo leto. Otroci so pri svojem kruhu, hišo smo pa tudi že naredili. No, rad bi, da bi bil sin bolj pameten in šel v kakšno šolo, saj je sedaj nekvalificiran. Lepo bi bilo, ko bi si vsaj delo našel doma, ne pa v Avstriji, kjer je sedaj. V službi sem zadovoljen in tako bo najbrž tudi drugo leto. Želim, da bi imeli tudi vnaprej še dosti dela in seveda z njim tudi dosti zasluga. Rad bi tudi, da bi moji vnuki ostali zdravi in da bi dobili še kakšnega.«

Razpravam o TOZD na rob

● Predsednik DS PE Maribor ing. Franc Perc

V prvi polovici decembra so tekle najživahnejše razprave o ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela (TOZD) v Gradisu.

Cenimo delo komisije, ki je pripravljala predloge za uresničevanje ustavnih dopolnil in izdala dopolnjeni osnutek samoupravnega sporazuma. Delo te komisije je verjetno eden prvih poiskov izdelati predlog tako pomembnega sporazuma.

Izhodišče v obravnavanju problema je v ustavnih dopolnilih. Ustavna dopolnila, zlasti XXI. dopolnilo ustave, zagotavlja delavcem pravico do samoorganiziranja, upravljanje poslov in sredstev družbene reprodukcije, odločanje pri delitvi dohodka in določanja o vseh drugih vprašanih njihovega družbenoekonomskega položaja.

Z drugimi besedami povedano, pomeni to kvaliteten poglavitni samoupravljanja z razkrivanjem raznih ekonomskih upravnih centrov moči. Delavci se zato združujejo v takšne oblike organizacij združenega dela, da bodo lahko svoje pravice neposredno in enakopravno uresničevali.

Zunanje značilnosti bodočih TOZD so že sedaj v organiziranosti našega podjetja (PE, obrati itd.). Sprememba obstoječe organizacije poslovanja potem ni potrebna. Spremeniti moramo tedaj predvsem odnose med organizacijskimi enotami združenega dela.

Težišče razprav je, kako že sedaj zagotoviti enakopravne odnose. Enakopravnost v reguliranju odnosov v organizaciji združenega dela pa pride najučinkoviteje do izraza v medsebojnem dogovarjanju.

Subjekti, ki še odgovarjajo, morajo biti enakopravni. Tako pravice in obveznosti, ki izhajajo iz dogovora, niso proizvod enostranske sprejete odločitve ali preglasovanja in raznih vplivov. Osnovno je torej, da moramo odnose v TOZD regulirati z dogovori in ne z odločitvami centralnih in drugih delavskih svetov.

Sedaj pa postavlja ta nova oblika večje organizacijske zahteve v naših delovnih organizacijah. Predvsem moramo preprečiti, da se z novimi ukrepi o dogovarjanju ne pojavi neravno razporeditev v delovni organizaciji in nekoristne debate. V ta namen bomo morali še točneje izdelati »pravila vedenja« v TOZD, t. j., kako bomo delali, kdo bo uporabljal sredstva in rezultate združenega dela.

Pri katerih vprašanih smo se v dosedanjih razpravah o TOZD največkrat zaustavljali?

1. Ukrepi in organi za zavarovanje neodtujljivosti ustvarjenih sredstev TOZD. Obveljalo je načelo, da naj plača stroške tisti, ki jih je dejansko povzročil. To načelo naj velja tudi za več služb centrale.

2. Razpravljalci smo bili mnenja, da osnutka ni realno sprejemati, dokler ne bodo razjasnjeni problemi okrog koncentracije sredstev in njihovega decentraliziranega upravljanja, tj. sprejema pravilnika o interni banki.

3. Po dopolnilnih tolmačenjih o tem, da skupne strokovne službe centrale, ne morejo biti organizirane kot TOZD, je prevladovalo mnenje, da se morajo kljub temu najti pota in način, po katerih bo obseg njihovih plačilnih sredstev odvisen od uspešnosti poslovanja TOZD. S tem naj bi zainteresirali službe centrale za konstruktivnejši odnos do tistih TOZD, ki slabše poslujejo.

4. Glede sestave centralnega delavskega sveta smo mnenja, naj ostane v sedanjih obliki, le da mora v bodoče delovati v smislu dogovarjanja in ne preglasovanja.

5. Že sedaj in morda mnogo prej bi si morali določiti dolgoročne skupne cilje združene organizacije in skupne ter posamezne interese TOZD. To je pomembno v zvezi s formulacijo v drugem odstavku točke 6) v 41. členu osnutka.

6. Pred podpisom sporazuma si bomo morali tudi jasno povedati, kdo vse in pod kakšnimi pogoji se vključuje v združeno podjetje GRADIS (SPO, enota v inozemstvu) ter kako bo ta skupnost združenega dela odprta za nadaljnje širjenje (integracija).

Za konec lahko zaključim, da bodo TOZD v celoti zaživele le, če bodo odnosi med njimi do kraja jasni in razčiščeni. Birokratsko bi bilo, če bi enostavno spremenili naše normativne akte in pri tem spregledali osnovni namen — to je: ustvaritev pogojev za izboljšanje družbenih odnosov v naši delovni organizaciji.

● Ing. Janez Hercog z Raven na Koroškem

Zadnje čase večkrat vidiš, kako ljudje prebirajo belo brošuro, naš osnutek samoupravnega sporazuma. Sprašujejo, kako ta člen, kako drugi, kaj je TOZD, kaj bo to v Gradisu prineslo novega, pa jim je navadno težko odgovoriti. Tudi jaz bi želel zastaviti nekaj vprašanj, na katera sam ne najdem odgovora.

Ali ni videti akcija za ustanavljanje TOZD in samoupravni sporazum med njimi v Gradisu približno tako kot poskus, da bi z ošiljenimi koli tiščali vodo v breg? V kakšni smeri je stekla akcija in zakaj tako? Kaj osnutek predlaga, razen da je preimenoval delovne enote in obrate v TOZD? Kaj se odraža v osnutku decentralizacija odločanja, kar naj bi bil en od osnovnih namenov ustanavljanja TOZD? Koliko bodo deklaracije pomagale centralni železokrivnici, katero bomo še vsi rabili in s katero vemo, kaj se dogaja? Kakšni bodo rezultati naše razvojne službe »po novem«?

Takih in podobnih vprašanj se pojavlja še veliko. In ne nazadnje to vprašanje. Zakaj se tako mudi? Čujejo se glasovi, da naj bi samoupravni sporazum podpisali z novim letom. Zakaj si ne bi za tako važno stvar vzeli več časa, se pripravili, izkoristili enkrat mi izkušnje drugih?

Mnenja sem, da bi s stabilizacijskimi ukrepi in ob akciji za ustanavljanje TOZD obdržali v Gradisu vse pozitivne in koristne oblike sodelovanja, ki jih ni malo, tiste, ki pa šepajo, bi morali popraviti. Tako bi se enotnost Gradisa, v kateri je naša moč, samo okrepila.

● In moja pripomba

Razprave so torej v polnem teku. Mnogo je različnih mnenj, pripomb, pa tudi koristnih predlogov. Iz vseh pa veje eno vprašanje, da bo le potrebno nekaj storiti.

Predvsem bi treba urediti ekonomske odnose in tako odpraviti konflikte med tistimi, ki družbene dobrine ustvarjajo, in tistimi strukturami, ki imajo glede na odločanje še vedno prevladujoč vpliv.

Ti vplivi pa se lahko porajajo na različnih ravneh. Lahko na centrali, lahko pa tudi v poslovnih enoti (saj naše enote bodoče TOZD štejejo tudi do 1000 zaposlenih), če se tu ustvari oblast, ki je lahko odtujena delavcem, se v takem primeru za njih nič ne spremeni, četud se spreminjajo nosilci njemu odtujenega dela.

Ko torej vede in odgovorno spreminjamo naše notranje odnose, moramo delavce seznaniti z vsemi njihovimi pravicami in dolžnostmi, ki jih imajo v temeljni organizaciji združenega dela.

C.

Učimo se nemško

43. Lektion

Wir lernen Deutsch.

WEIL — DARUM

Ich gehe zum Arzt, WEIL ich krank bin. (Kausalsatz — Nebensatz)
Ich bin krank, DARUM gehe ich zum Arzt. (Beide Sätze — Hauptsätze)

Merken Sie! Nach »weil« folgt ein Nebensatz mit Endstellung.
Nach »darum« folgt ein Hauptsatz mit Umstellung.
Statt Darum können wir auch sagen: Deshalb, deswegen, also, folglich!

Einige Beispiele: Die Mutter bleibt WEGEN des kranken Kindes zu Hause. Die Mutter bleibt zu Hause, WEIL das Kind krank ist. Das Kind ist krank, DARUM bleibt die Mutter zu Hause, WEGEN vieler Arbeit konnte ich nicht kommen. Ich konnte nicht kommen, WEIL ich viel Arbeit hatte. Ich hatte viel Arbeit DARUM konnte ich nicht kommen, WEGEN des Regens nehme ich den Regenschirm. WEIL es regnet, nehme ich den Regenschirm. Es regnet, DAHER nehme ich den Regenschirm.

Warum tragen wir im Winter einen Mantel?
Erste Antwort mit »weil«: Wir tragen im Winter einen Mantel, weil wir frieren.

Zweite Antwort mit »darum«: Im Winter frieren wir, darum tragen wir einen Wintermantel.

Beantworten Sie folgende Fragen in den gezeigten zwei Formen!

1. Warum gibt es im Sommer viele Gewitter? (Luft mit Elektrizität geladen)?

2. Warum ist Gutenberg berühmt (Buchdruck erfunden)?

3. Warum haben wir im vergangenen Winter viele Kohlen gebraucht? (Es war sehr kalt).

4. Warum studieren Sie Maschinenbau? (später die Fabrik des Vaters übernehmen).

5. Warum schreibt die Krankenschwester den Brief für den Kranken? (er ist zu schwach).

6. Warum ist der Vater heute in die Schule gegangen? (Er will den Lehrer sprechen).

7. Warum wurde der Schüler gelobt? (Er ist sehr fleissig).

8. Warum ist das Gemälde überall bekannt und berühmt? (Es ist sehr schön).

9. Warum konnte der berühmte Komponist Beethoven seine letzten Werke nicht selbst hören? (Beethoven war in den spätem Jahren fast taub).

10. Warum geht man nachts nicht gern durch einen Wald? (Es ist dunkel und unsicher).

11. Warum sind arabische Pferde berühmt? (Sie sind sehr schnell).

12. Warum hat der junge Mann so viel Geld verloren? (Er war sehr sorglos).

Bilden Sie Nebensätze mit »weil«! Ein Beispiel: Wir wollen in Deutschland studieren, DESHALB lernen wir deutsch. — Wir lernen deutsch, WEIL wir in Deutschland studieren wollen.

1. Peter will sich einen neuen Anzug kaufen, deshalb hat er seinen Vater um Geld gebeten.

2. Der Schüler hat im letzten Jahr schlecht gearbeitet, deshalb muss er die Klasse wiederholen.

3. Heute kann man ein interessantes Fussballspiel sehen, deshalb sitze ich vor dem Televisor.

4. Mein Bruder kann schlecht sehen, darum trägt er eine Brille.

5. Diese Film interessiert mich nicht, deshalb gehe ich nicht ins Kino.

6. Wir müssen noch viel arbeiten, deshalb können wir heute nicht spazierengehen.

7. Der Besitzer des Geschäftes ist krank, deshalb ist das Geschäft geschlossen.

8. Das Unternehmen hat einen grossen Auftrag bekommen, darum braucht es dringend einen Kredit.

9. Die Baufirma will neue Wohnhäuser bauen, deswegen muss es genügend Baumaterial beschaffen.

10. Unsere Wohnung ist schön und bequem, daher ist die Wohnungsmiete sehr hoch.

11. Gradis beschäftigt viele Arbeiter in Deutschland, deshalb entsendet die Firma einen deutsch sprechenden Ingenieur nach Deutschland.

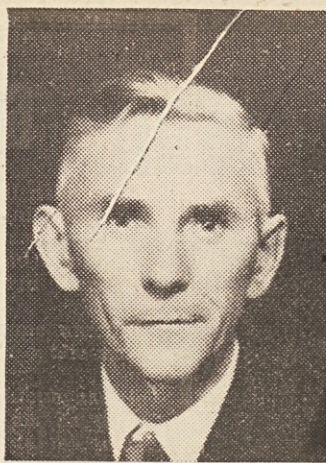
12. Der junge Mann ist kräftig und gesund, daher beschäftigt er sich viel mit Sport.

In der nächsten Lektion wollen wir aber aus »weil« Sätzen solche mit »daher, deshalb« bilden.

Wörter — besede

Darum, deshalb, deswegen — zato, zaradi tega
folglich — zato, potemtakem
die Endstellung — glagol na koncu
die Umstellung — sprememba
besednega reda: najprej glagol in nato osebek
der Regenschirm — dežnik
frieren — zmrzovati
die Luft ist geladen — zrak je napolnjen
der Buchdruck — knjigotisk
erfinden — iznajti
der Maschinenbau — strojništvo
übernehmen — prevzeti
die Krankenschwester — bolnišnica
das Gemälde — slika
überall — povsod

unsicher — nezanesljivo, ni varno
sorglos — brezskrben
das Fussballspiel — nogometna igra
die Brille — očala
der Besitzer — lastnik
das Unternehmen — podjetje
der Auftrag — naročilo
dringend — nujno
die Baufirma — gradbena firma
genügend — zadosten
das Baumaterial — gradbeni material
beschaffen — nabaviti, priskrbeti
die Wohnungsmiete — najemnina
beschäftigen — zaposliti
entsenden — odposlati
kräftig — krepak, močan
solcher, -e, -es — takšen

Mijo Juras

Jožica Masten

Jože Cvikel

Stefan Jus

Zvesti sodelavci iz KO Maribor se poslavljajo

Z novim letom nas bodo zaradi upokojitve zapustili štirje dolgoletni člani kolektiva, Cvikel Jože, Juras Mijo, Jus Štefan in Masten Jožefa.

JOŽE CVIKEL se je zaposlil leta 1947 kot upravnik menze. To delovno mesto je moral zaradi boleznih zapustiti ter opravljati od leta 1954 posle vratarja — telefonista. Bil je priljubljen in cenjen predvsem zaradi svoje vestnosti, discipliniranosti in pravičnega odnosa do dela in ljudi.

MIJO JURASA je bolezen privedla do predčasne — invalidske upokojitve. Med nami prav tako od leta 1947. Najprej je bil elektrovarilec. To delo je opravljal vrsto let. Vendar je tudi njemu bolezen preprečila nadaljevanje dela, zato se je moral prekvalificirati.

Tako je kot kvalificirani ključavničar delal vrsto let v naši sredini — kot skromen in discipliniran sodelavec.

STEFAN JUS je zaposlen v KO Maribor že od leta 1945. Vseskozi je opravljal posle mehanika. Nikoli pa se ni uprl, tudi če je bilo potrebno kaj drugega izvršiti.

Bil je dober strokovnjak in vedno dobre volje. Smisel za humor mu ni nikoli odpovedal...

Prav tako nas bo zapustila JOŽICA MASTEN, naša servirka. Pri nas je že od leta 1947. Najprej je bila čistilka, nato delavka v skladišču,

sedaj pa je že 13 let servirka. Sedaj to delo vselej opravlja dosledno in pošteno. Kljub temu da ji življenje ni prizaneslo, je s svojo voljo premagovala težave ter se znala z nami brezskrbno povesečiti.

Vsi imenovani so člani pri Gradisu že nad 25 let — in vsak posameznik je po svojih močeh vlagal trud v delo na svojem delovnem mestu, zato gre vsem posebna zahvala za rezultate, ki smo jih s skupnimi močmi ustvarili.

In še enkrat: hvala za vso prizadevnost in sodelovanje! Želimo vam, da uživate zaslužen pokoj še dolga leta v krogu svojih domačih!

Kolektiv
kovinskih obratov Maribor

KAJ DELAJO NAŠI KOLEKTIVNI IZVRŠILNI ORGANI

Več skrbi za standard

Na vprašanja je odgovarjal predsednik odbora za standard in rekreacijo Lado Janžekovič

Ali je po vašem mnenju odbor za rekreacijo v celoti izpolnil poslanstvo?

Menim, da je bila komisija dobro izbrana. V njej so člani, ki delovnega človeka dobro razumejo. Problemi, na katere naletimo pri svojem delu, so veliki in posvetili smo jim kar največ pozornosti. Delavcu moramo predvsem nadomestiti ločitev od družine in v tej smeri smo kar precej naredili. To lahko rečem mirne vesti, saj so nam pohvale delili od zunaj. Tako so nas nekatere občinske skupščine priznale kot podjetje, ki najbolj skrbi za svoje delavce. Nas same pri tej hvali, ki res ni pretirana, moti nekaj: vidimo, da se torej za delavca da marsikaj storiti, pa kljub temu ne uspevamo za vse enako dobro poskrbeti. Tako ravno v Ljubljani, kjer je naša centrala, nekatere stvari prav bodejo v oči in nam delajo že sramoto. V Ljubljani imamo pet enot in te bi že enkrat morale najti skupen jezik pri ureditvi delavčevega standarda. Zdi se mi, da nekateri člani delavskega sveta premalo vztrajajo pri čimprejšnji ureditvi tega problema.

Kolikokrat in kako je delavski svet podjetja razpravljal o vaših predlogih?

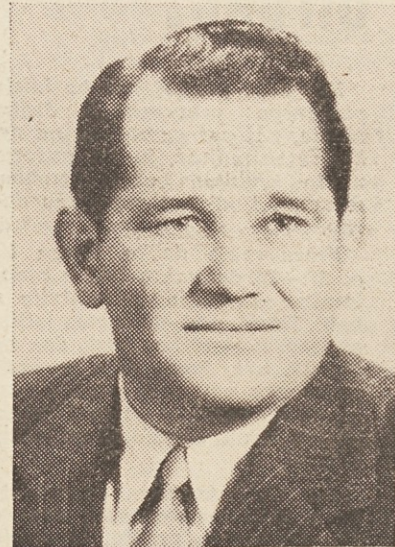
Vedno, kadar smo pripravili določene zaključke in pripombe in jih delavskemu svetu predložili. Vendar pa moram povedati, da včasih naletimo na določen odpor pri nekaterih vodilnih ljudeh. Naša problematika je taka, da ne moremo čakati na dolgo premišljanje in podobno, saj delamo s človekom in ne s strojem.

Kaj mislite glede odgovornosti posameznih članov?

Že prej sem dejal, da je bila komisija dobro izbrana in res je tako. Ti ljudje so čutili polno odgovornost in dolžnost do vseh zaposlenih, do reševanja njihovih največjih problemov, ki so ponavadi vedno povezani s standardom. V komisiji so ljudje, ki so tudi v svojem prostem času pripravljani pomagati in si tudi takrat prizadevajo za dvig standarda.

Na kakšne probleme ste naleteli v mandatni dobi in kaj predlagate?

Najbolj nas skrbijo cene prehrane in stanovanja v delavskih naseljih in na gradbiščih. Sicer smo predlagali delavskemu svetu, naj priporoči vsem vodstvom gradbenih enot, da cene uskladijo. Enote se tega priporočila v glavnem niso držale in so razmere še popolnoma enake.

Prehrano delavcev smo obravnavali na vseh sestankih komisije, prišli pa smo do sklepa, da pri prehrani trenutno ne moremo predlagati enotnih cen. V nekaterih enotah še vedno poslujejo DUR, katerih prehrana je znatno cenejša. Na zadnjem sestanku komisije smo pregledali tudi odgovore, ki so jih poslale delovne enote na vprašanje o urejenosti prehrane in njeni ceni ter stanovanjih pri njih. Nekateri enote sploh niso odgovorile, zato je komisija sklenila, da se standard naših delavcev na vseh enotah ponovno pregleda in ugotovi pravo trenutno stanje. Že prvi podatki kažejo, da je tak pregled potreben, saj se je ponekod skrb za delavca precej poslabšala. Ko bomo naredili enoten elaborat vseh enot, bomo ti ste, ki se ne držijo samoupravnih dogovorov (predvsem glede prehrane in stanovanj), na centralnem delavskem svetu ožigotali.

Rad bi še nekaj povedal o rekreacijski strani našega dela, o počitniških domovih. Komisija vedno potrjuje predračune za počitniške domove in dela razpored za bivanje v njih. Pri tem pa včasih nastajajo tudi problemi, predvsem v glavni sezoni. Še vedno imajo prednost v tem času ljudje, ki imajo šoloobvezne otroke, kar je čisto razumljivo. No, to niso tako veliki problemi, večji je ta, da tisti delavci z najnižjimi dohodki še vedno ne izkoristijo možnosti za počitnice v teh domovih, čeprav jim damo tudi popuste. Odstotek uslužbencev v počitniških domovih nasproti delavcem preveč odstopa in tukaj bo treba še marsikaj spremeniti in urediti, da bo slika nekoliko drugačna.

Dela imamo še veliko. Skušali bomo vplivati na delavski svet, da bo zadolžil vodstveni kader v enotah, da uredi vse probleme v zvezi s standardom delavcev ne glede na to, za kako velika materialna sredstva gre. Posebno bomo skrbeli za čimprejšnjo ureditev razmer v naselju naših delavcev v Tomačevem, saj je stanje tam res naša sramota in prav škoda bi bilo, da bi si kdo ravno po videzu tega naselja ustvaril sliko o Gradisu.

Nada G.

Iz vojske nam pišejo

Najprej se vam predstavim: Ivan Rauter zaposlen pri Gradisu, Kovinski obrati Maribor. Trenutno služim vojaški rok v Ljubljani.

Ker mi pa sodelavci iz Maribora pošiljajo Gradisov vestnik, sem seznanjen z uspehi podjetja in najaktualnejšimi novicami. Zato bi rad pozdravil svoje sodelavce, se zahvalil za časopis in jim zaželel mnogo uspehov, razvedrila pri delu in srečno novo leto 1973.

Na vojaško disciplino sem se že navadil in mi gre kar dobro. Ko se bom vrnil od vojakov, se bom pa zopet zaposlil pri vašem podjetju.

Vojak Ivan Rauter
VP 6550/2 Ljubljana

— Pravijo, da ni mogoče živeti od tujega dela, kar nas poglej!

Stran 4 ★ GRADISOV VESTNIK

Nabavili smo tretji avtožerjav Lorain

Pri pregledu potreb po mehanizaciji pri gradnji avtoceste Hoče—Levec je bilo med drugim tudi ugotovljeno, da bomo pri gradnji mostov in viaduktov stalno uporabljali avtožerjavo. Tehnična služba je zato predložila odboru za investicije, da razpišemo v uradnem listu javno zbiranje ponudb tako, kot to zahtevajo predpisi.

Seveda pa je bilo potrebno za razpis določiti karakteristike predvidenega avtožerjava. V tem pogledu imamo v podjetju že dovolj izkušenj, saj trenutno obstajata dva avtožerjava Lorain in en avtožerjav Coles. Prvi avtožerjav Lorain MC 320 smo nabavili po skopskem potresu v letu 1964. Ker smo bili s strojem zelo zadovoljni, saj je vsestransko uporaben, smo se leta 1968 odločili nabaviti še en tak avtožerjav z istimi karakteristikami, in to zaradi dobrih lastnosti, ki jih je pri delu pokazal avtožerjav Lorain MC 320. Razlika med njima je bila le v tem, da je bil prvi dobavljen kot originalni stroj iz ZDA, drugi pa je bil sestavljen po licenci na Nizozemskem. Pri le-tem pa smo ugotovili, da je bil dobavljen v slabši kakovosti kot prvi.

Edine težave, ki so nastale pri avtožerjavah Lorain, so se pojavile šele potem, ko je bilo potrebno opraviti večja popravila. Pozneje smo ugotovili, da ni v Evropi nobenega pravega zastopstva, niti konsignacijskega skladišča, kakor tudi ne pravega zanimanja proizvajalcev za to. V tem času je bilo zastopstvo v Franciji in ker imajo tudi tam močno zastopstvo proizvajalcev avtožerjav (Richier, Poclain), so Francozi ovirali organizacijo tržišča glede konsignacije in servisne službe.

Zaradi tega je nastala v podjetju dilema v trenutku, ko smo se morali v letu 1971 znova odločiti za nakup avtožerjavov, saj je bil prvi stroj, ki je bil nabavljen v letu 1964, že odpisan.

Zaradi pomanjkanja avtožerjavov posebno še pri gradnji avtoceste Vrhnika—Postojna, pa smo se odločili, da mora avtožerjav kljub temu, da je že odpisan, v generalno popravilo.

Med tem časom so se na tržišču pojavili tudi avtožerjavi s teleskopsko ročico in hidravličnim upravljanjem ročice. Torej nekaj novega, popolnejšega in seveda še brez pravih izkušenj. Takrat smo se odločili za nakup avtožerjava Coles — Hydra 250 T. Ta avtožerjav je bil v tistem času takoj na razpolago, ker smo ga kupili kot eksponat na Zagrebškem sejmu. Nosilnost tega avtožerjava je 27,5 t pri 3 m radiju in ročici 9,75 vtem ko imata avtožerjava MC 320 nosilnost 18 t, pri ročici 9,2 in radiusu 3,1 m. Velika prednost avtožerjava Coles je v tem, da ima teleskopsko ročico in da je na gradbišču takoj pripravljen za delo brez montažnih del pri podaljševanju ali

Tehnična in strojna služba tudi včasih najdeti skupni jezik

skrajšanju ročice. Slabost teleskopskih ročic pa je v tem, da so zelo občutljive na deformacije, kolikor ne bi bili izpolnjeni vsi pogoji za pravilno obratovanje.

Ko smo na sestanku tehničnih pomočnikov primerjali uporabnost in občutljivost gradbenih strojev pri gradbenih delih, smo se odločili, da bomo kljub nekaterim prednostim avtožerjavov s teleskopsko ročico, znova naročili avtožerjav s klasično rešetkasto ročico, toda z nosilnostjo med 20 in 25 t.

Na podlagi razpisa, ki je bil objavljen v Ur. listu št. 50 z dne 28. 9. smo prejeli v podjetje 8 ponudb, ki so ustrezale razpisanim pogojem. Ponudbe so bile od raznih proizvajalcev iz Zahodne Nemčije, Francije, Anglije in ZDA. Ponudbe je iz strojne operative pregledal ing. Vrhunc, iz komercialno-finančnih razlogov pa ing. Gornik. Oba sta dala primerjave med posameznimi ponudbami komisiji, ki so jo sestavljali: ing. Gačnik, ing. Cvikelj, Lukač, Gartner, Martinšek, Zorko, torej štirje gradbeniki in štirje strojniki. V ožji izbor sta prišli v poštev dve ponudbi, in sicer avtožerjav Harmischfeger 325 TC in Lorain MC 330. Ker še nismo imeli vseh zahtevanih podatkov za servisno službo in konsignacijo rezervnih delov v Jugoslaviji za avtožerjav Lorain, je komisija pooblastila odločitev od teh dveh ponudb ing. Gorniku, ing. Vrhuncu in Martinšku. Na podlagi vseh razčiščenih vprašanj s predstavniki Lorain in Univerzal Beograd smo se odločili za avtožerjav Lorain tip MC 330. Nosilnost avtožerjava pri dolžini ročice 10,67 m in radiju 3,66 m, naklonu ročice 70° je 27.220 kg s stabilizatorji, maksimalna dolžina ročice 27,43 m s stranskim podaljškom 45,72. Čeprav je bil po ponudbah ta žerjav med najdražjimi, smo se kljub temu odločili za ta stroj iz naslednjih razlogov: imamo svojo oceno o uporabnosti in vzdržljivosti žerjava Lorain, najbolj ustrezajo zahtevam pri gradnji mostov in viaduktov, imamo že strojnike, ki obvladajo te stroje.

Cena tega stroja z dodatno opremo je 107.000 US \$, kar pomeni, da bo okoli 2 milijona N din. Dobavo pričakujemo ob koncu januarja 1973, kolikor bomo dobili tudi pravočasno dovoljenje za uvoz od pristojnih zveznih sekretariatov.

Navedeni opis nabave avtožerjava je zato podrobno naveden, da bi bil kolektiv seznanjen z načinom, kako v podjetju realiziramo večje nabave.

Tone Martinšek

Nova direktorja

ral je leta 1963 ter se po končanem študiju takoj zaposlil v takratni enoti Zalog — sedaj Gradis Ljubljana okolica.

Ze kot študent je bil priden. Vse obveznosti do podjetja je v redu izpolnjeval, pa tudi njegove ocene z izpitov so bile vedno pri vrhu lestvice.

Z ozirom na njegove strokovne sposobnosti je kmalu samostojno prevzel vrsto odgovornih nalog. Bil je sektorski vodja in šef gradbišča na kemični tovarni »YULON«, vodil vsa dela na kompleksu Prehrane v Mostah, na Toplarni II. v Šiški itd. Uspešno je deloval tudi v organih delavskega samoupravljanja.

Z imenovanjem strokovnjakov na vodilna delovna mesta, se počasi spreminja struktura vodilnih kadrov v korist mlajših strokovnjakov, ki bodo še z večjim elanom, zavestjo in polno odgovornostjo nadaljevali začeto delo svojih predhodnikov.

Obema želimo na novem delovnem mestu obilo poslovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Nova proizvodna hala Sava Kranj

Gradis znova v „Savi“

Zaradi izrednega povpraševanja po gumijastih izdelkih, zlasti po avtomobilskih gumah, se je kranjska tovarna »Sava« odločila za povečanje svoje proizvodne zmogljivosti. Tovarna se neprestano širi in tako večja svojo kapaciteto, vendar vseeno ne more zadovoljiti trga z avtomobilskimi gumami, ki so njen glavni proizvod. K temu napredku in povečani proizvodnji pa bo prav gotovo delno pripomogel tudi Gradis oziroma njegova PE Jesenice, ki izvaja kar precej del. Poleg šedne in proizvodne hale z aneksom je tu še računski center, tehtnica in pa zunanja ureditev. Omeniti velja, da je tudi že sklenjena pogodba za nadaljevanje del, in sicer: silosi, kineta in skladišče saj v skupni vrednosti gradbenih del za 5 milij. dinarjev.

Da bi zvedeli še kaj o sami izgradnji, smo poprosili delovodjo Franca Polajnjarja, da nam da osnovne podatke o objektih, saj je bil vodja gradbišča ob našem obisku odsoten.

Kako napredujejo dela in kakšne objekte gradite, smo ga najprej vprašali.

»Kot že mnogokrat doslej se kooperacija več podjetij pri eni izgradnji ni najbolje obnesla in prav tako je tudi tukaj. Poleg nas namreč izvajata dela še Mostogradnja iz Beograda, ki ima na skrbi jeklene konstrukcije, ter Kongrap iz Beograda, ki izvaja obloge z durisol ploščami. Takoj po naši dograditvi temeljev bi morali začeti delavci Mostogradnje z montažo konstrukcije, toda z deli so pričeli z enomesečno zamudo. Ta je trenutno narasla že na tri mesece, tako da še do novega leta morda ne bodo gotovi. S tem je oteženo delo tako nam kot tudi Kongrapu. To velja predvsem za obe hali, šedno in proizvodno z aneksom, medtem ko bo I. faza računskega centra gotova do novega leta. Zavlekla se bodo verjetno le inštalacijska dela in pa dela na fasadi. V roku torej izdelanih objektov na tem gradbišču ne bo, vendar je pri tem naš delež minimalen.«

Kaj menite, je glavni vzrok zamudi?

»Ker so to pač večji objekti, predvsem obe hali, se začetna zamuda v takem primeru ne more več nadoknaditi. Celo nasprotno, najpogosteje se še veča. Velikost šedne hale je 90 × 36 m, proizvodne 36 × 52 m in aneksa 80 × 10 m, medtem ko je I. faza računskega centra le 22 × 18 m.«

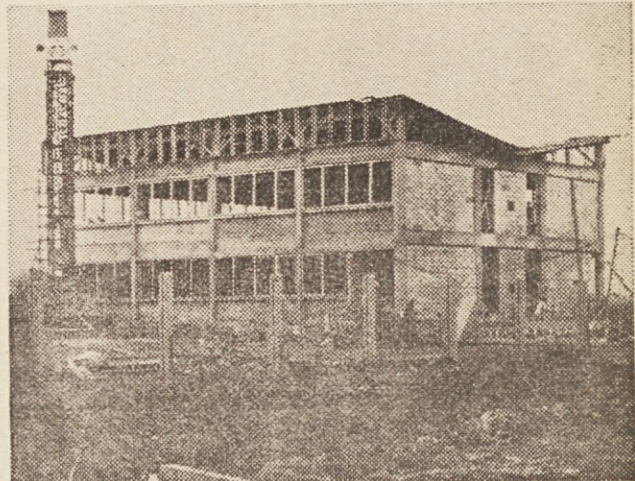
Kakšna dela potem tu opravljate, ko nastopajo kar tri podjetja?

»Tu gradimo predvsem temelje, stropne in pa vmesne stene pri halah, medtem ko je računski center povsem naše delo. Prav tako tudi inštalacijski kanali, tehtnica in pa zunanja ureditev.«

Nastopa tu naše podjetje le kot izvajalec ali morda tudi kot projektant?

»Ne, tu nastopamo le ko izvajalec del, saj so za računski center napravili projekte v Projektivnem podjetju Kranj, za ostale objekte pa v Slovenija-projektu.«

mk

Računski center

Naš novi sodelavec

Gospodarsko finančna služba je dobila novega sodelavca — pomočnika direktorja službe Alojza Sepeca.

Alojz Sepec je bil rojen 22. 5. 1925 v Jaroslavcih ob Sotli. Ze mlad fant je okusil vse gorje okupacije. 26. 10. 1941 je bil skupno s starši izseljen v Nemčijo. Življenje po nemških taboriščih ni bilo lahko: zaničevanje, prisilno delo, stradanje, to so bili njegovi stalni spremljevalci.

Po osvoboditvi se je vrnil v domovino, dokončal šolanje ter se kot diplomirani ekonomist zaposlil na raznih odgovornih mestih v Brežicah, Beogradu in Ljubljani. Zadnjih šest let je bil zaposlen pri Mladinski knjigi, dve leti pa pri mestnem vodovodu v Ljubljani.

Bogate so njegove strokovne in življenjske izkušnje, katere bo s pridom uporabljal tudi pri izvrševanju odgovorne naloge v našem podjetju. Želimo mu obilo delovnih uspehov ter uspešno sodelovanje na vseh področjih.

Več družbeno ekonomske izobrazbe

Člani upravnega odbora centra za izobraževanje so se v zadnjem mesecu zbrali na petnajsti redni seji. Razpravo so pričeli s pregledom izvršenih sklepov prejšnje seje, nato pa so se precej časa ustavili ob nalogah centra za izvrševanje akcijskega programa.

Znano je, da naše podjetje utрпи precej škode zaradi fluktuacije delovne sile. Pri tem ne smemo misliti samo na materialno škodo, temveč tudi na motnje v proizvodnem procesu, saj večno menjavanje predvsem nekvalificirane delovne sile prav nič ne pripomore k večjim delovnim uspehom. Na seji so sklenili, da je treba te fluktuacije res poglobljeno analizirati in jih potem primerjati.

Tako bomo dobili sliko, kje je ta problem največji. Vzporedno s tem delom pa lahko zberemo tudi podatke o vseh organizatorjih proizvodnje, ki bodo do leta 1975 odšli v pokoj. Za ta delovna mesta moramo že sedaj najti ustrezne zamenjave. Najprej moramo te poiskati iz lastnih vrst, če pa ni ustreznih, potem se bomo morali ogledati kod drugod.

Člani upravnega odbora pa so poudarili, da je treba pri sprejemanju zunanjih sodelavcev za naprej bolj paziti in sprejemati le take, ki imajo tudi ustrezno izobrazbo za tisto, delovno mesto. Glede na to, da smo podjetje izrazito tehničnega značaja, je razumljivo, da imamo več ljudi s tehnično izobrazbo in veliko teh je tudi na vodilnih delovnih mestih. Veliko se jih tudi dodatno izobražuje ali pa imajo tak namen. Če mislimo na te zadnje, bi jih morali usmeriti pri dodatnem izobraževanju v ekonomsko ali kakšno drugo družbeno smer študija. Tako bo njihova izobrazba resnično ustrezala vodilnim delovnim mestom v našem podjetju.

Ker je leto 1973 že tukaj, so na seji obravnavali tudi program izobraževanja za to leto. Sklenili so, da se mora širša razprava o tem programu čimprej začeti.

Člani upravnega odbora so razpravljali tudi o nekaterih drugih, od katerih je vsaj eden tak, ki bi ga bilo treba čimprej rešiti. Nova ambulanta v Ljubljani, ki jo že toliko časa obljublja, bi morala biti pripravljena do novega leta, saj je sedaj res že skrajni čas. Predstavniki mariborske enote je ob tej priložnosti tudi povedal, da bi morali tudi njihovo zdravniško službo bolje organizirati. Ena prvih njihovih nalog je, da dobijo splošnega zdravnika za polni delovni čas. Ta bi se bolnikom lahko bolj posvetil in tako pomagal k njihovemu čimprejšnjemu okrevanju, nam pa bi prihranil veliko ur, ki jih izgubimo zaradi boleznin.

Nada

Osební dohodki na uro po kvalifikacijah za dobo januar-november 1972

POSLOVNA ENOTA	ROČNI DELAVCI						UMSKI DELAVCI						delovodje	Od tega organizatorji
	Skupaj	skupaj	VK	K	PK	NK	skupaj	VS	VIS	SS	NS			
Skupaj	10.66	9.31	13.15	10.63	7.97	6.76	16.81	24.21	17.55	12.53	9.03	17.06	20.19	
Gradbene enote	9.92	8.79	12.98	10.35	7.85	6.71	61.52	22.95	16.72	12.28	8.48	17.16	19.42	
Celje	9.41	8.37	12.89	9.98	7.16	6.42	17.25	22.81	16.43	12.79	8.13	17.32	13.57	
Jesenice	9.89	8.94	13.99	11.05	8.43	7.08	17.41	23.52	17.57	12.58	8.03	18.03	20.41	
Koper	10.83	9.76	14.67	11.43	9.13	7.22	16.63	23.48	19.21	13.78	9.39	17.93	20.15	
Ljubljana	9.93	8.79	12.73	10.25	7.37	6.33	17.67	23.28	16.13	13.23	8.51	18.40	19.71	
Ljubljana — okolica	10.23	9.03	14.62	11.27	8.51	6.99	18.13	26.59	19.33	13.16	—	19.44	20.56	
Maribor	10.06	8.79	12.42	10.20	8.20	6.62	16.76	23.41	17.00	12.48	8.58	17.38	19.69	
Nizke gradnje	9.60	8.24	11.76	9.46	6.74	5.75	14.60	20.43	15.08	11.43	6.98	14.39	17.11	
Ravne	9.93	9.00	12.78	10.63	8.12	7.08	14.95	21.41	17.80	10.13	8.14	17.25	18.97	
Obrati	11.78	11.00	13.30	11.23	8.44	7.28	16.03	24.68	18.00	12.53	9.37	16.82	19.61	
KO Ljubljana	11.96	10.87	12.29	10.33	7.47	6.40	15.75	21.99	16.51	12.25	9.06	17.27	19.21	
KO Maribor	11.68	10.72	13.25	10.63	7.80	6.11	15.14	26.00	17.36	12.69	9.94	16.07	18.69	
LIO	12.34	11.38	15.00	12.08	8.87	6.98	17.58	30.10	18.68	12.86	7.27	17.83	20.76	
OGP	11.43	10.22	14.37	12.48	8.79	7.72	16.70	24.00	18.87	13.37	8.88	16.67	20.01	
SPO	12.17	11.92	13.43	11.18	6.90	—	15.51	26.64	18.76	11.38	8.37	—	20.95	
Železokrivnica	9.27	8.73	13.63	10.88	8.18	7.30	14.94	19.60	15.94	10.85	—	14.56	16.06	
Biroja za projektiranje	20.15	7.44	—	—	7.44	—	21.28	26.70	18.05	14.34	9.10	—	—	
Ljubljana	20.16	7.44	—	—	7.44	—	21.65	26.81	18.03	13.93	9.10	—	—	
Maribor	20.13	—	—	—	—	—	20.13	26.28	18.32	15.00	—	—	—	
Proizvodne enote	10.46	9.32	13.14	10.63	7.94	6.76	16.68	23.68	17.24	12.45	8.86	17.08	19.46	
Ostali	15.05	8.93	14.60	11.22	9.94	6.77	17.45	26.03	19.07	12.79	9.36	14.62	30.09	
Centrala	16.96	8.76	14.62	10.44	8.53	6.94	17.68	26.03	18.92	12.72	9.22	14.92	30.37	
Centralno skladišče	11.83	11.48	14.58	11.97	10.89	—	13.46	—	—	13.46	—	—	—	
Menze	10.78	10.78	—	11.12	6.64	9.66	—	—	—	—	—	—	—	
Počitniški domovi	10.98	9.76	—	11.42	11.57	5.76	14.47	—	—	14.47	—	—	—	
UDD	7.77	7.03	—	10.82	6.70	6.66	12.28	—	—	12.53	10.60	14.20	—	
USH	13.65	5.68	—	—	—	5.68	18.23	—	21.73	14.92	—	—	21.73	

Naši osebni dohodki v letu 1972

Razpredelnica osebnih dohodkov po kvalifikacijskih skupinah prikazuje neto OD na uro za čas od 1. 1. do 15. 11. 1972.

V povprečju znašajo v podjetju neto OD na uro 10,66 dinarjev, kar da v rednem delovnem času — 182 ur na mesec — 1940 dinarjev na mesec. Zaradi dela v nadurah znaša povprečno število plačilnih ur na mesec v podjetju 195. S tem pa so mesečni osebni prejemki dosegli in presegli znesek 2000 dinarjev; ob tričetrtletju 2041 dinarjev, po enajstih mesecih pa 2079 dinarjev — brez vseh dodatkov.

Terenski dodatek, dodatek za ločeno življenje, znižane dnevnice za terensko delo in dodatek za prevoz na delo in z dela znašajo skupaj povprečno na mesec nekaj več kot 250 dinarjev. Tako znašajo osebni dohodki skupaj — čemur pravijo *osebni prejemki* — že več kot 2300 dinarjev na mesec. V primerjavi s preteklim letom znaša povišanje 27%!

Zaradi dviga življenjskih stroškov za 17% so se povečali realni osebni dohodki za 8%. Za toliko so si letos v prvih enajstih mesecih naši delavci namreč realno lahko več kupili; pravimo tudi, da se je povečala kupna moč njihovega denarja, ki ga je bilo lani v žepu več za 27%, v trgovini pa vrednega le za 8% več kot lani v enakem času.

Marsikje so delavcem zrasli prejemki za manjši odstotek, kot so se povečali življenjski stroški, to je za

17%. V takih primerih pa so realni prejemki celo padli. V Sloveniji znaša povprečna rast osebnih dohodkov manj kot pri Gradisu, saj znaša le 20%, to je vsega 3% več, kot znaša rast življenjskih stroškov.

Zdaj ko smo spoznali gibanje in nivo naših prejemkov, se sprehodimo malo med številkami razpredelnice.

V prvem stolpcu, ki kaže povprečne urne osebne dohodke enot, vidimo dokajšnje razlike že med gradbenimi enotami, še bolj pa med obrati in birojema ter ostalimi enotami. Ta povprečja pa ne povedo vsega.

Pravimo namreč, da se tudi segedinski golaž sestoji iz mesa in zelja, pri čemer jedo eni večkrat meso, drugi pa zelje. Zelje morajo večkrat jesti ljudje z nižjimi prejemki, t. j. delavci iz kvalifikacijskih skupin NK, PK, in NS delavcev.

Spotoma naj ugotovimo, da so se razmerja med najvišjimi in najnižjimi OD v zadnjem letu krepko znižala. Še lani, ko je znašal najvišji OD 38,01 dinarjev na uro ter najnižji OD 3,77 dinarjev na uro, je znašalo razmerje med njima 10,1 : 1. Letos pa znaša razmerje med najvišjim in najnižjim OD na uro (41,20 : 5,40) 7,6 : 1.

Čeprav je znižanje razmerja občutno, pa je razmerje še vedno previsoko. Do konca leta se bo po najnovejših podatkih znižalo na 7,5 : 1; medtem ko se bo moralo drugo leto spustiti pod 7 : 1 in se približati 6 : 1. To bi pomenilo pri najvišjem možnem OD 7500 dinarjev na mesec, da bi moral znašati najnižji OD 1250 dinarjev na mesec ali blizu 7 dinarjev na uro. Pri tem bi ostali najvišji OD na sedanji ravni, najnižji OD pa bi se povečali za 1,50 dinarjev na uro.

In še tole. Najnižji OD/h je letos zrasel za 43%, povprečni OD/h za 27%, najvišji OD/h pa le za 10%. Razlike v prid zmanjševanju razlik so v enem letu tolikšne, da lahko zatrdimo: naporí za zmanjševanje

razlik so v zadnjih mesecih v Gradisu povsem v skladu s pismom tovariša Tita. In še bolj bodo, kolikor bomo nadaljevali s politiko nadpovprečne rasti najnižjih osebnih dohodkov, ki jo vsebujejo tudi smernice gospodarske politike za leto 1973.

V nadaljnjih stolpcih razpredelnice so razvidni OD/h posameznih kvalifikacijskih skupin po enotah ter zbira za ročne in umske delavce.

V stolpcu VK delavcev na primer vidimo v prvi vrsti, ki predstavlja povprečje za podjetje, da znašajo OD 13,15 dinarjev na uro. Ti delavci so opravili povprečno 197 ur na mesec in s tem prejeli povprečno 25,90 dinarjev na mesec — brez dodatkov. Z dodatki vred pa znašajo njihovi osebni prejemki že blizu 3000 din.

Dejansko pa so dobili VK delavci v vsaki enoti različno visoke OD; največ v lesnem obratu v Skofji Loki 15 dinarjev na uro, nato v gradbenih enotah Ljubljana — okolica in Koper, v OGP, na centrali in v centralnem skladišču — povsod nad 14 dinarjev na uro; najmanj pa v enoti Nizke gradnje 11,76 din/h in v KO Ljubljana.

Razlika med najvišjimi OD/h za VK delavce med enotami znaša 3,24 dinarjev na uro ali skoraj 600 dinarjev na mesec — kar ni malo, saj predstavlja ta razlika 28%!

Podobne razlike so tudi v drugih kvalifikacijskih skupinah. Najvišja razlika je med visoko strokovnimi delavci. Tudi v tej skupini nemalo prednjači lesni obrat v Skofji Loki

s 30,10 dinarjev na uro (blizu 5500 dinarjev mesečno), kjer imajo za 10,50 na uro višje OD kot v železokrivnici z 19,60 dinarjev na uro (nekaj čez 3500 dinarjev mesečno). Ker primerjamo eno najuspešnejših enot z najmanj uspešno enoto v letošnjem letu, so razliku nujne, vendar so previsoke. Zakaj? Izračun pokaže, da dosega lesni obrat blizu 1800 dinarjev OD na pogojno NK delavca brez popravka, železokrivnica pa niti 1000 dinarjev. Družbeni dogovor pa pravi, naj bi znašala razlika zaradi stimulacije največ 25%.

Nekaj primerov smo omenili, da bodo bralci pri čitanju podatkov laže usmerili pozornost na različne podatke, pri čemer bodo seve izhajali iz svoje enote in iz svoje kvalifikacijske skupine. Ko si bodo izračunali svoje osnovne dohodke (brez dodatkov), bodo spoznali, ali so na povprečju enote in podjetja ali ne. Pri morebitnih težavah z računanjem naj bi se delavci obračali na svoje predstojnike, ki jim bodo pomagali računati, saj zadnji — novembrski izplačilni listek v temnejšem delu vsebuje tudi podatke vseh osebnih dohodkov od 1. januarja do 15. novembra letos.

Pred kratkim so bili objavljeni podatki o osebnih dohodkih v slovenskih gradbenih podjetjih za tričetrtletje 1972.

Poglejmo, kakšni so bili neto OD/h sedaj v Gradisu v primerjavi s povprečjem gradbenih podjetij Slovenije in katero mesto smo zasedli med njimi (63 podjetij).

Opis	ročni delavec					Popravki
	nk	P	K	VK		
gradbena operativna	5,79	6,78	9,37	11,31	8,19	
Gradis	6,37	7,53	10,10	12,33	8,80	
indeks	109	111	108	109	108	
mesto	5	6	9	10	8	
Opis	umski delavec					Popravki
	NS	SS	VIS	VS	DEL.	
gradb. operativna	9,56	12,92	17,08	21,82	13,97	14,60
Gradis	8,48	12,05	16,76	23,02	16,11	16,04
indeks	89	93	98	105	115	110
mesto	40	45	35	16	6	10

Povprečni osebni dohodki na uro za nekvalificiranega delavca v slovenskih gradbenih podjetjih je znašal v tričetrtletju 1972 po teh podatkih 5,79 dinarjev, kar da pri 182 urah na mesec nekaj čez 1050 dinarjev.

V Gradisu je znašal OD/h tedaj za NK delavca 6,37 dinarjev ali 9% več (indeks 109).

Mimogrede: iz razpredelnice OD/h po kvalifikacijah za januar-november 1972 vidimo, da so dva meseca kasneje znašali OD/h za NK delavca v Gradisu že 6,76 dinarjev na uro, v dveh mesecih so torej zrasli za 0,40 dinarjev ali za dobrih 6%, znašali pa so pri 182 urah na mesec 1230 dinarjev.

V zadnji vrstici, ki kaže mesto 5. med 63 podjetij, vidimo NK delavce. To pomeni, da so NK delavci zaslužili več kot pri Gradisu samo še v štirih podjetjih (SGP »Gorica«, Nova Gorica, SPO »Kraški zidar« — Sežana, GP »Ddravograd« in komunalno podjetje Vič — Ljubljana).

Povprečni OD/h ročnih delavcev so v Gradisu za 8% (indeks 108) nad republiškim nivojem gradbene operative. Osmo mesto pomeni, da imajo ročni delavci le v sedmih (od 63) podjetjih višje OD/h kot v Gradisu; to so večinoma primorska podjetja, ki imajo daljšo gradbeno sezono.

Podatki za umske delavce so neenavadni. Najprej ugotovimo, da so imeli nižje, srednje in višje strokovni delavci nižje OD/h (indeks pod 100), kot so bili povprečni v slovenski gradbeni operativi. To kažejo tudi mesta, ki precej zaostajajo za mesti ostalih kvalifikacijskih skupin. Kje so vzroki za to?

Odgovor moramo iskati v podatku povprečnih OD/h za umske delavce, ki so za 10% višji in so na 10. mestu. Višji presežek in višje mesto imajo le še delovodje, ki so v Gradisu že dolgo med najbolje »plačanimi« delovodji v slovenski gradbeni operativi.

Če bi računali povprečne OD/h Gradisovih umskih delavcev iz razpredelnice, bi bili le-ti skoraj taki kot v slovenski gradbeni operativi. (Indeks bi bil okoli 100 mesto pa bližje 30). Ker temu ni tako, smo iskali odgovor drugje.

V Gradisu imamo na delovnih mestih nižjestrokovnih delavcev le 30 ljudi, dejansko jih je pa 250. Prikazani OD/h v višini 8,48 dinarjev se nanašajo le na majhno število NS delavcev, ki jih niso »prekvalificirali« v višini razreda srednjestrokovnih delavcev.

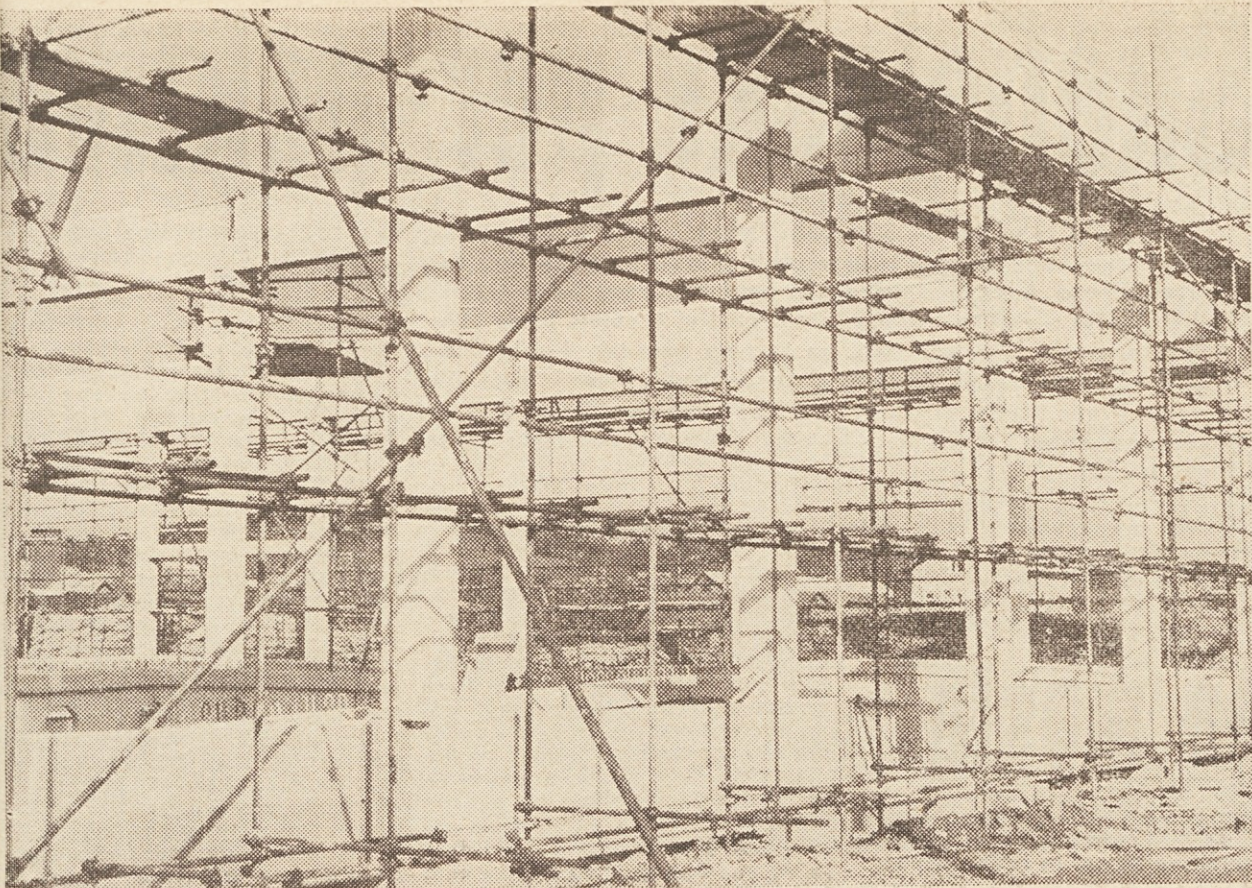
Stane Uhan

SREČNO IN USPEHA POLNO
NOVO LETO ŽELI VSEM
BRALCEM, ZNANCEM, POSLOVNIM SODELAVCEM
IN PRIJATELJEM

GRADISOV VESTNIK

S seje sindikalnega odbora podjetja

Hala zgrajena v 36 dneh

V Ptujju so te dni končali halo, ki je zanimiva za nas in za druge z več plati. Tam nismo prvič, saj smo gradili že blagovnico in prav solidna gradnja te nam je omogočila, da smo gradili mi tudi to halo.

Ideja za ta objekt je bila rojena v Mariboru. Tam je team strokovnjakov (v sestavi ing. Gačnik, ing. Maister in ing. Spes) pripravil projekt za novo halo, ki je po naših merilih precej velika, saj ima kar 5400 m² površine. Način gradnje je montažen, iz armiranega betona. Ena od posebnosti je ravna streha, ki je sestavljena iz montažnih strešnih elementov U prereza. Ležijo na sekundarnih prednapetih nosilcih. Primarni nosilec je montažen in povezan v kontinuirani nosilec oz. okvir razponov 6 x 12 m. Stebri so tudi montažni in postavljeni v temelje, ki so narejeni na gradbišču. Zaradi različnih globin temeljenja so razliko v višini korigirali z različno debelimi plastmi podbetona. Vsi temelji so točkovni, po obodu pa so povezani s prekladami, ki nosijo parapetne zidove in obenem povezujejo obod. Višina uporabnega prostora je sedem metrov, prostor pa bo služil za paletno skladišče. Toplotna izolacija

leži na kadunjah, prek te pa je položena še hidroizolacija. Obodno zidovje je v najcenejši varianti pozidano z isospan zidaki, zunanja stran pa je zaščitena še z ometom. Vsi montažni elementi so nastali v obratu poslovne enote Maribor na Potrebju, od tam pa so jih vozili v Ptuj in jih montirali. Kar precej je bilo tega — 1800 ton!

Hala je bila končana v izredno kratkem roku. Kvaliteta pri tem ni nič trpela. Poleg tega, da je sam investitor zelo zadovoljen, kar sklepamo po pohvalnih besedah direktorja Gorjupa, so se za tak način gradnje začela zanimati tudi druga podjetja, ki bi želela graditi take objekte. Ker je bil objekt postavljen v 36 delovnih dneh (začeli 23. oktobra, končali 12. decembra), bo postal ta način gradnje zelo privlačen za kupce, saj bodo tako prišli hitro do objekta in v primerjavi z običajnim načinom tudi ceneje.

Tak način gradnje, ki se komaj uveljavlja, zahteva od ljudi poleg fizičnega tudi psihični napor. To se je pokazalo tudi na gradbišču v Ptujju. Prve dni so delavci z izredno prednostjo pristopili k delu, kmalu pa so se navadili. Že drugi dan so naredili petkrat več kot prvi, tretji dan pa sedemkrat. Ing. Kositer pravi, da so ljudje nov način dela hitro osvojili. Fasadni element so na primer delali najprej eno uro, nato pa dvajset minut. Ekipa je bila odlična. Čisto montažo je opravljalo pet ljudi, za katere sedaj lahko rečemo, da so pravi specialisti.

Kaj pravijo sami delavci o tem? Naš zvesti sodelavec tov. Spindler nam je povedal, da je šlo vse v redu, čeprav je bilo za ljudi v začetku malo nerodno, saj so se nekateri bali delati na višini, ki je bila večja od običajne: »Ko bomo gradili še druge, bo šlo vse kot namazano. Na koncu je že vsak od nas vedel, kje naj zgrabi in kako. 12. decembra ob 12. uri 7 min je zatulila sirena in vsi veseli smo takrat zaključili delo. Kar oddahnili smo si, pa tudi ponosni smo bili. To je res naš velik uspeh, tudi naš osebn. V začetku smo tako pazili, kje boš prijel in kam stopil, na koncu pa smo si že požvižgavali, čeprav smo bili na vrhu strehe.«

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani. — Izhaja mesečno

Življenje naših delavcev na avtocesti

Prišli smo ob takem času, ko ljudje sedijo doma, gledajo televizijo ali delajo kaj drugega, da večerne ure nekako minejo in pride čas za posteljo. Naši delavci na gradbiščih živijo v drugačnih razmerah kot mi, zato nas je še bolj zanimalo, kako preživljajo oni večere.

Stanovanjske barake so bile precej »obljudene«. Stopili smo v prvo in kar dobro smo se počutili, ker je bilo v veži prijetno toplo, še bolj pa v sobi, kamor smo pogledali najprej. Za mizo sta sedela mladeniča Ivo Marjanović iz Tuzle in Mehmed Devedžić iz Doboja. Tako sta vneto šahirala, da smo morali besede kar vleči iz njiju. Nekaj sta nam pa le povedala. Pravita, da pri Gradisu ni slabo, sicer sta pa zaposlena šele kratek čas. Hrana je dobra, tudi z bivanjem sta zadovoljna. Kadar ne delata, sedita pri šahu ali pa klepetata. Tudi tako se preživijo večeri.

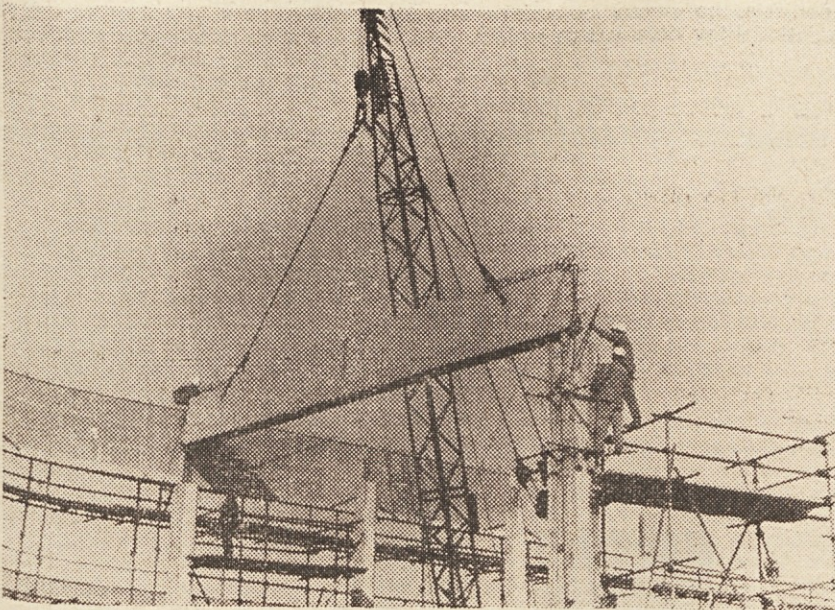
V naslednji sobi nam je »padla v oči« najprej steklenica na mizi, v kateri je kazalo, da je nekaj bolj močnega kot vino. Kazalo je že, kazalo, resnica je bila pa čisto nepriljavna: navadna voda! Tam smo našli Stefana Hranjeca iz Goričana, Lenarta Hranjeca iz Hodošana, Ivana Jurmana iz Šenkovca in Leopolda Žilavca iz Vodarcev. Sedeli so in se pogovarjali in tako delajo vsak večer, saj druge zabave nimajo. Podnevi delajo devet ali deset ur, zvečer pa počivajo. Včasih posedijo ob televiziji (sedaj je žal pokvarjena), potem še kakšno rečejo, na koncu pa seveda odidejo spat. Vsak petek gredo domov, ker je treba tudi doma marsikaj storiti. Če očeta ni doma, se ob koncu tedna vedno najde kaj popravila. Če ne bi bili tako daleč od doma, se pravzaprav ne bi veliko pritoževali nad razmerami na gradbiščih. Hrana je dobra, lahko bi le uskladili terenski dodatek in ga malo povečali.

V naselju smo srečali tudi Ivana Džureca iz Bijeline. Povedal nam je, da je bil prej v Postojni, kjer jih je neprestano motila burja, tu na štajerski strani pa je veliko bolj prijazno in tudi kraji so lepši. Preden si je poiskal delo pri Gradisu, je bil nekaj časa zaposlen tudi v inozemstvu. Tam ni bilo tako prijetno: »Za-sluzi se res več, je pa predaleč od doma. Tu grem vsaj enkrat na mesec domov, tam pa sploh nisem hodil.« Zvečer pravzaprav nič ne počne; malo počiva in malo klepetata s prijateljem iz Maglaja, ki ga je spoznal še v Postojni. Ta je bil nekoliko bolj piker na račun našega podjetja: »Zasluzek je slab, lahko bi bil boljši, posebno za nas nekvalificirane delavce. Moti me tudi ta problem, da tisti z »vrhov«, ki prihajajo k nam, ne govorijo srbohrvaško. Slovenski jezik težko razumemo, zato smo tudi bolj malo obveščeni o raznih dogajanjih v podjetju.«

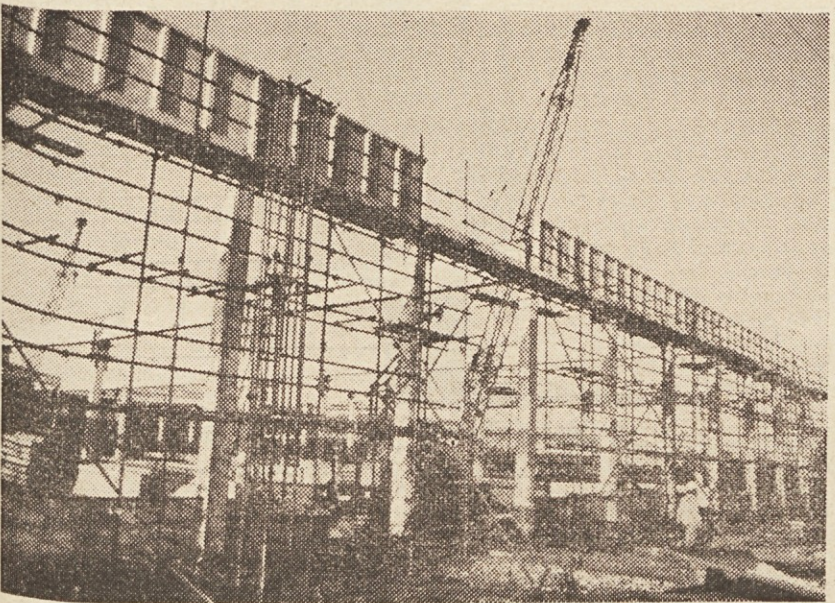
Tudi Kečo Šaban iz okolice Sarajeva je povedal nekaj pripomb na ta račun, povedal pa je tudi, da ob nedeljah in tudi ob sobotah nimajo kaj početi. Včasih gredo v kino ali gostilno, ponavadi pa se dolgočasijo. Radi bi, da bi tudi ob koncu tedna lahko delali, posebno takrat, kadar je lepo vreme. Tako bi zaslužili malo več, pa tudi čas bi nekako »zabili«. Če bi se to lahko uredilo, bi bila večina delavcev zadovoljna, saj jih čez nedeljo ostaja v naselju več kot dve tretjini.

Iz okolice Zavidovičev dela pri Gradisu že pet let Ante Babić. V razgovoru o tem in o onem je pripomnil, da bi za delavce morali bolj skrbeti tudi z zdravstvene strani. Vsako leto bi morali opraviti sistematski zdravstveni pregled, sploh bi pa morali imeti lastnega zdravnika, ki bi delavca poslušal in pregledal, ne pa ga označil takoj za simulant.

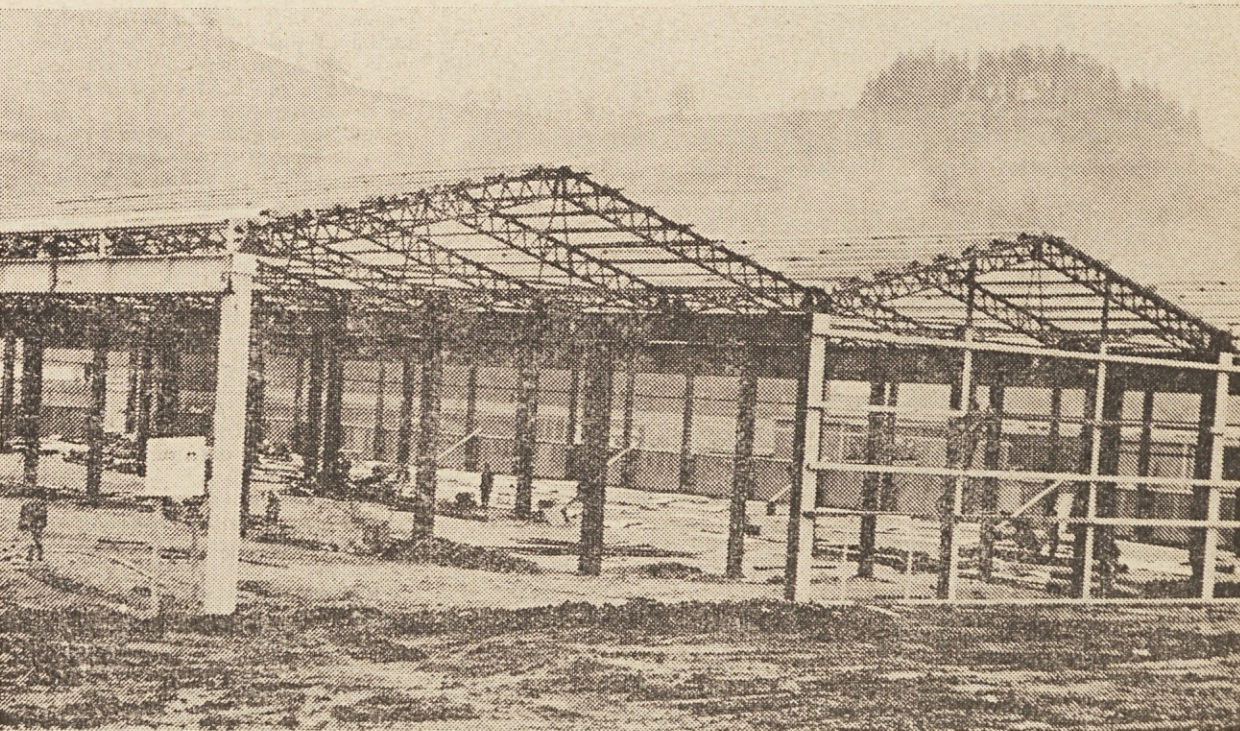
To je le drobna slička iz življenja naših delavcev na gradbiščih. Če nam ni pokazala čisto prave slike življenja, nam je pa prav gotovo pokazala, da se z našimi delavci premalokrat srečamo in jim posvetimo premalo pozornosti in našega časa. Poskrbeti bi morali, da bi ti ljudje čim manj čutili odsotnost od doma in to lahko storimo le tako, da jim večkrat prisluhnemo in jim pomagamo, kjer se le da. Ravno pri našem srečanju smo videli, da se da z besedami že precej urediti. Če pa bomo premalokrat med delavci, njihovih problemov ne bomo opažali in zastoj bomo sprejemali sklepe, ki nas bi obvezovali skrbeti za boljši standard zaposlenih.

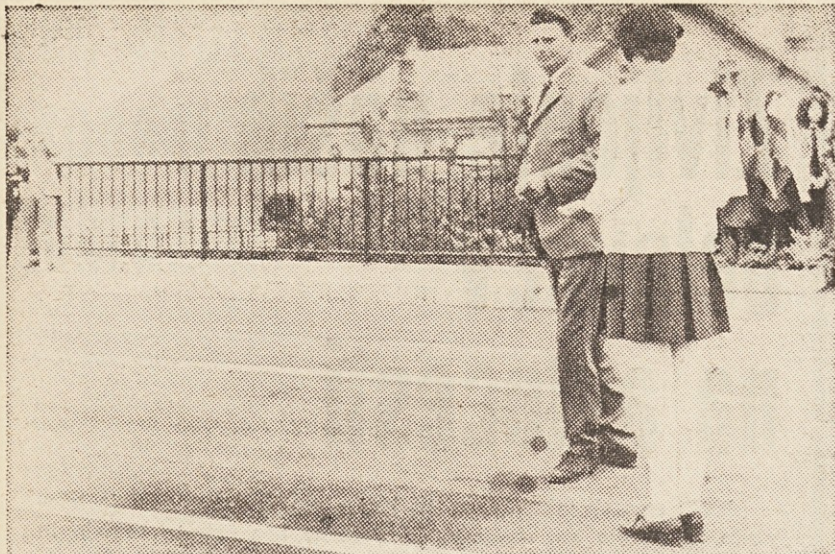
Montaža prvega glavnega nosilca

Hala med gradnjo

SPET SMO V RAVENSKI ŽELEZARNI — Skoraj ves kompleks objektov ravenske železarnice je nastal pod rokami Gradisovih delavcev. Danes jo še razširjajo in tako smo zopet mi tisti, ki imajo tu največ dela. V Ravnah rastejo hale za proizvodnjo industrijskih nožev. Te mesece gradijo šele prvo, do 1. maja pa bodo najbrž končane tudi ostale tri. Vse skupaj bodo imele 25.200 m² površine, skupna vrednost pa je dve stari milijardi dinarjev. Z gradnjo so začeli 12. avgusta.

Tesar Gradisa Stanko Demšar je pravkar prerezal trak na mostu

Škofjeloške perspektive

Novo leto je vedno čas obračunov, bilanc, analiz in na splošno, pregled uspešnosti oziroma neuspešnosti. Hkrati pa je to tudi čas, ko razmišljamo, kako bo v prihodnje, torej o naši perspektivi. Kako in kaj menijo o svojem razvoju in perspektivi v našem lesno industrijskem obratu v Škofji Loki, pa so nam povedali v razgovoru, v katerem so sodelovali: direktor Ignac Sušteršič, komerc. pom. dir. Leopold Ilvar, vodja primarne predelave lesa ing. Franc Cegnar, tehn. pom. obrata Marjan Fras in vodja lesnega stavbarstva Anton Demšar.

Čeprav maloštevilen kolektiv (190) lesno industrijskega obrata v Škofji Loki je v zadnjih nekaj letih napra-

vil velik napredek. Iz skromnih prostorov, v katerih je bila še bolj skromna oprema, so napravili modern obrat z zelo izpopolnjeno mehanizacijo. Njihova osnovna dejavnost je še vedno sestavljena iz treh smeri dela, in sicer: primarne predelave lesa, proizvodnje lesnega stavbarstva in proizvodnje stavbnega materiala. Pri tem pa je važno, da se vse tri komponente prepletajo oz. dopolnjujejo, saj si v LIO ene brez druge ne morejo zamišljati.

Primarna predelava lesa s surovinami oskrbuje ostali dve veji obrata in deloma tudi gradbišča z žaganim lesom. Potrebe so velike, zato pa je dotok surovin precej negotov. Lesa tako v Jugoslaviji kot v Sloveniji primanjkuje, Gorenjska pa je tisto območje, kjer je obratov predelave lesa največ in je torej tudi povpraševanje po tej surovini največje. Toda vseeno so od 5.000 m³ predelane lesa še pred nekaj leti, v letošnjem letu e predelali 18.000 m³ lesa. To pa so dosegli predvsem zaradi izboljšanja strojne opreme, modernejših tehnologije in pa zaradi stalnosti strukture zaposlenih. Pomemben je tudi podatek, da zaposlovanje predvsem narašča v proizvodnji lesnega stavbarstva, ki je tudi nekakšna perspektiva lesno industrijskega obrata. Proizvodnja lesnega stavbarstva je tista veja LIO, ki bi v prihodnje morala odigrati vidnejšo vlogo zlasti pri opazjarstvu. Gradisove poslovne enote se vse premalo poslužujejo obstoječe relativno dobro opremljene proizvodnje lesnega stavbarstva.

Opaže, ki bi se dali izdelati v predpripravi, še vedno delajo na gradbiščih. Tako delo pa je povsem neracionalno. V LIO vidijo perspektivni razvoj zlasti v razvijanju in večanju deleža proizvodov lesnega stavbarstva, kamor prištevamo zlasti proizvode stanovanjskih in pisarniških barak, strešne, mostne in druge konstrukcije ter vse oblike raznih opaznih elementov. Pri proizvodnji tovrstnih izdelkov se še odpirajo izredno velike možnosti nadaljnje delitve dela znotraj industrijskega obrata. Zlasti pa v povezanosti enot gradbene operative. In če bomo hoteli v merilu podjetja kot celote povečati produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost, ki predstavlja primarni cilj podjetja, bo nujno še nadalje razvijati delitev dela v tem smislu, da

se v LIO na industrijski način proizvajajo prej navedeni proizvodi lesnega stavbarstva in stavbnega materiala, na enotah pa se bo moral delež proizvodnje lesnega stavbarstva (tesarstva) nujno zmanjševati.

V tem stanju napovedati proizvodni program je težko oz. nemogoče. Neurejene tržne razmere, omejevanje investicij in na splošno še težji gospodarski pogoji so temu neposreden vzrok. Zato tudi LIO tega programa nima, saj se le-ta konkretizira postopoma. Ob takem načinu poslovanja pa nastopajo organizacijske težave, saj naročil, ki določajo naš proizvodni program ni moč uravnovesiti.

Položaj glede določanja in izvrševanja ciljev tekoče in razvojne politike in negotovost predvidevanj za prihodnje sta narekovala, da so odbori upravljanja, to je DSP na eni svojih sej sprejeli sklep in zadolžili vodstvo LIO, naj izdelajo ločeno razvojni program LIO, ki pa mora biti skladen z razvojem ostalih enot v sestavi podjetja in s tem tudi podjetja kot celote. Iz že izdelanega osnutka programa je razvidno, da se bo LIO v prihodnje usmerjal k povečanju in modernizaciji proizvodnih izdelkov lastnega stavbarstva, ker vidi v tem neomejene možnosti nadaljnje razvoja. Ta proizvodnja lesnega stavbarstva se vključuje med veliko serijsko proizvodnjo lesne industrije in privatnim sektorjem obrtništva in je povpraševanje po tovrstnih izdelkih znotraj in tudi izven podjetja veliko. Sama proizvodnja, ki je sicer zahtevna, je glede akumulativnosti interesantna za LIO in tudi za podjetje. Nesporno je, da bo specializacija še nadalje tekla po enotah osnovne in stranske dejavnosti in da bo v prihodnje v večji meri kot doslej potrebna delitev dela, če bomo dejansko hoteli bistveno izboljšati poslovne rezultate, zlasti rentabilnost, ki bi morala predstavljati osnovni cilj vseh enot v sestavi podjetja.

Z upoštevanjem navedenih osnovnih načel ni bojazni, da bi se s povečevanjem obsega proizvodnje usmerjal LIO navzven, ker so dejansko neomejene možnosti kritja potreb znotraj podjetja. Delež tesarskih izdelkov, ki se proizvajajo po sektorjih v okviru enot gradbene operative več ali manj na klasičen način, se bo nujno moral zmanjševati v korist povečanja deleža proizvodnje na sodoben industrijski način v specializiranem LIO.

Tudi že pričeto vzgojo strokovnih kadrov (učencev v gospodarstvu — tesarske stroke) je še nadalje izpopolnjevati do takega obsega, da bodo obstoječe kapacitete doma učencev v gospodarstvu (60 ležišč) v celoti korišćene. Na ta način bo mogoče izboljšati kvalifikacijsko strukturo zaposlenih ne le v LIO, temveč tudi v ostalih enotah gradbene operative.

Delavec prerezal trak na mostu

Tisti, ki so prisostvovali otvoritvi novega mostu v Dravogradu, so bili najbrž precej začuden, ko so zagledali človeka, ki naj bi prerezal trak in tako most odprl. Tam, kjer ponavadi stoje znane osebnosti iz družbenopolitičnega življenja, je bil tokrat Stanko Demšar, naš tesar. Menda se je kaj takega zgodilo le redko, čeprav bi mogoče bilo najbolj prav, da bi prešel tak način v navado.

Stanko Demšar je doma iz Vuzenice in pri Gradisu dela že deset let. V tem času se je njegova štiričlanska družina kar navadila, da oče dela na terenu in je tako bolj redko doma. Tudi sam je skoraj bolj doma na raznih gradbiščih kot pa v Vuzenici. Vendar je prav zadnje čase z delom veliko bolj zadovoljen, saj se le za-

držuje v bližini družine. »Dom je le dom,« pravi.

Ko smo ga vprašali, kako je bilo, ko je na dravogradskem mostu rezal trak, je priznal, da je imel tremo. Končno se kaj takega ne dogaja vsak dan in tam okoli je bilo tudi toliko ljudi, ki so gledali prav njega. Stanko Demšar je znan kot dober delavec

in prav to je bilo odločilno, da mu je predsednik dravogradske občinske skupščine zaupal to častno nalogo.

Ko smo klepetali z njim o delu, novem letu in željah zanj, nam je povedal, da je bil z letošnjim letom kar zadovoljen. »Lahko bi bilo še boljše, mislim,« je dodal, »človek ne bi smel biti nikoli zadovoljen. Da bi bilo le dosti dela, potem bo tudi drugega dovolj. Želim si seveda tudi, da bi bile plače večje, pa da bi delal čim bližje Vuzenici. Če se vse to uresniči, bom kar zadovoljen. Imam pa še eno pripombo — prav za naš časopis. O Ravnah bi morali večkrat in več pisati, saj nismo tako nepomembni.«

V Laškem raste novo zdravilišče

Laško je zdravilišče, katerega vodo pozna precej ljudi; marsikateri se je že namakal v njegovem bazenu. Nekateri zato, ker so bili takega zdravljenja res potrebni, drugi pa zato, ker je voda prijetna in boljši vikend kot čepenje v topli vodi ter lep sprehod okoli zdravilišča si težko predstavljamo. Ob sobotah in nedeljah je tam polno avtomobilov, ki prihajajo z različnih strani Slovenije. Marsikateri bi ostal tudi več dni, če bi mu poleg zdravilne vode nudili še sigurno prenočišče. Zdravilišče je za današnje število bolnikov in turistov premajhno, zato so se odločili, da ga bodo razširili.

V prvi fazi bodo Celjani zgradili nov hotel in pokrit bazen. Oboje bo stalo med Savinjo in zdraviliščem in pri gradnji so zelo pazljivi, da ne bi

presekali kakšnega vrelca zdravilne vode. Vrelci so namreč tudi v sami Savinji in če bi se voda zelo dvignila, bi najbrž kakšen curek mineral-

ne vode pogledal ven tudi na gradbišču.

Taka nevarnost pa je zelo majhna in na gradbišču se nimajo česa bati. Paziti bodo morali res le pri izkopu gradbene jame, kjer sta sedaj dva odvodna kanala sedanjega zdravilišča. Objekti so že precej stari, menda so jih gradili še v prejšnjem stoletju. Tako je tudi ves kanalizacijski sistem dotrajan in preden bodo začeli z gradnjo novega objekta, bodo vso kanalizacijo popolnoma obnovili. Obenem bodo gradili tudi temelje za hotel.

Dotok mineralne vode bodo tudi dodatno zaščitili in izolirali, saj so opazili, da se je v zadnjih letih zmanjšala temperatura vode za celo stopinjo. Koliko je pravzaprav postala voda bolj mrzla v vseh teh letih izkoriščanja vrelcev, ne vemo, saj so s pravimi raziskavami začeli šele leta 1965. Danes ima voda 39,2 stopinje, pretok pa je 50 l v sekundi. No, zaradi toplote vode nimajo skrbi, saj so v zadnjem času odkrili nov vrelec, ki ima višjo temperaturo kot drugi.

S pripravljalnimi deli za gradnjo hotela so naši delavci pričeli na koncu oktobra, v začetku novembra pa so že začeli izkopavati gradbeno jamo. Objekt bo moral biti končan 1. julija 1974. Projektant je zavod za napredek gospodarstva. Hotel bo pravzaprav mešanica zdravilišča in hotela visoke kategorije (A kategorija). Turistični delavci Laškega in seveda zdravilišče želijo privabiti poleg bolnikov tudi turiste, ki bi nosili v Laško tudi devize. Ker je zdravilne vode dovolj in ker bo kmalu dovolj še postelj, ima Laško lepe perspektive za razvoj turizma.

Hotel bo imel 149 postelj, sobe pa bodo le eno in dvoposteljne. Seveda bo tudi nekaj apartmajev, kot se za hotel visoke kategorije spodobi. V vsaki etaži bo 49 postelj, v pritličju pa bodo zdraviliški prostori. Turisti in bolniki bodo lahko svoj čas preživljali v družabnem prostoru, restavraciji ali drugod. Ker smo bazen že omenili, moramo povedati še njegove mere: dolg bo 24,6 metrov, širok pa 12,6 metrov. Krasile ga bodo lepe keramične obloge. Tudi telovadnica bo v novem objektu. Celotni višina hotela bo 21,5 metrov, dolg pa bo približno 94 metrov.

Druga faza gradnje bo priključitev novega pa že obstoječi objekt, tretja faza pa bo odvisna od denarja — če ta bo, potem bodo gradili tudi odprt olimpijski bazen in nekaj dodatnih objektov.

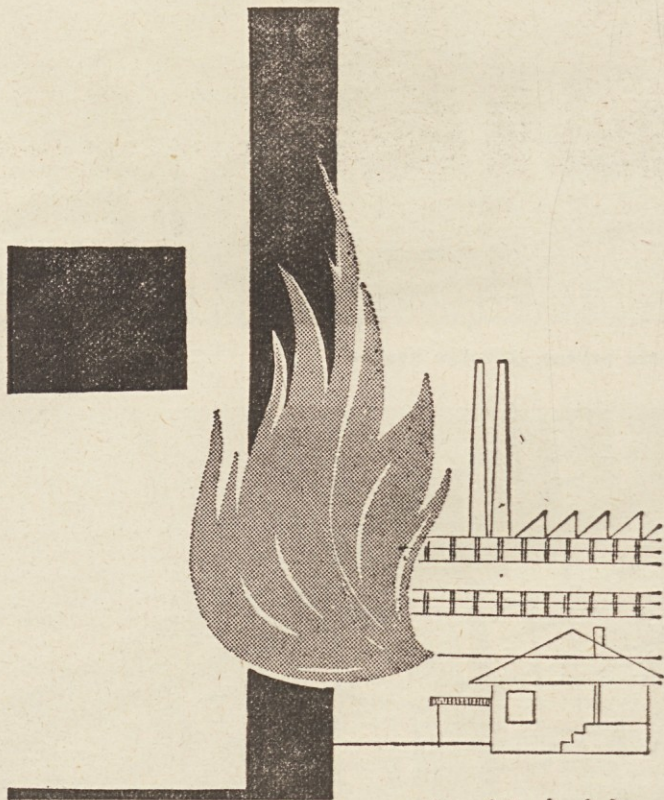
Gradis je v Laškem že gradil. Leta 1945 so namreč tukaj popravljali med vojno porušeni most čez Savinjo. Po tistem letu pa do danes v samem mestu in okolici še ni stal Gradisov stroj. Sedaj so to sliko precej popravili, saj bo v polnem razmahu gradnje v Laškem kar šestdeset naših delavcev, pa tudi v bodočih letih bo najbrž tam okoli tudi za nas dovolj dela.

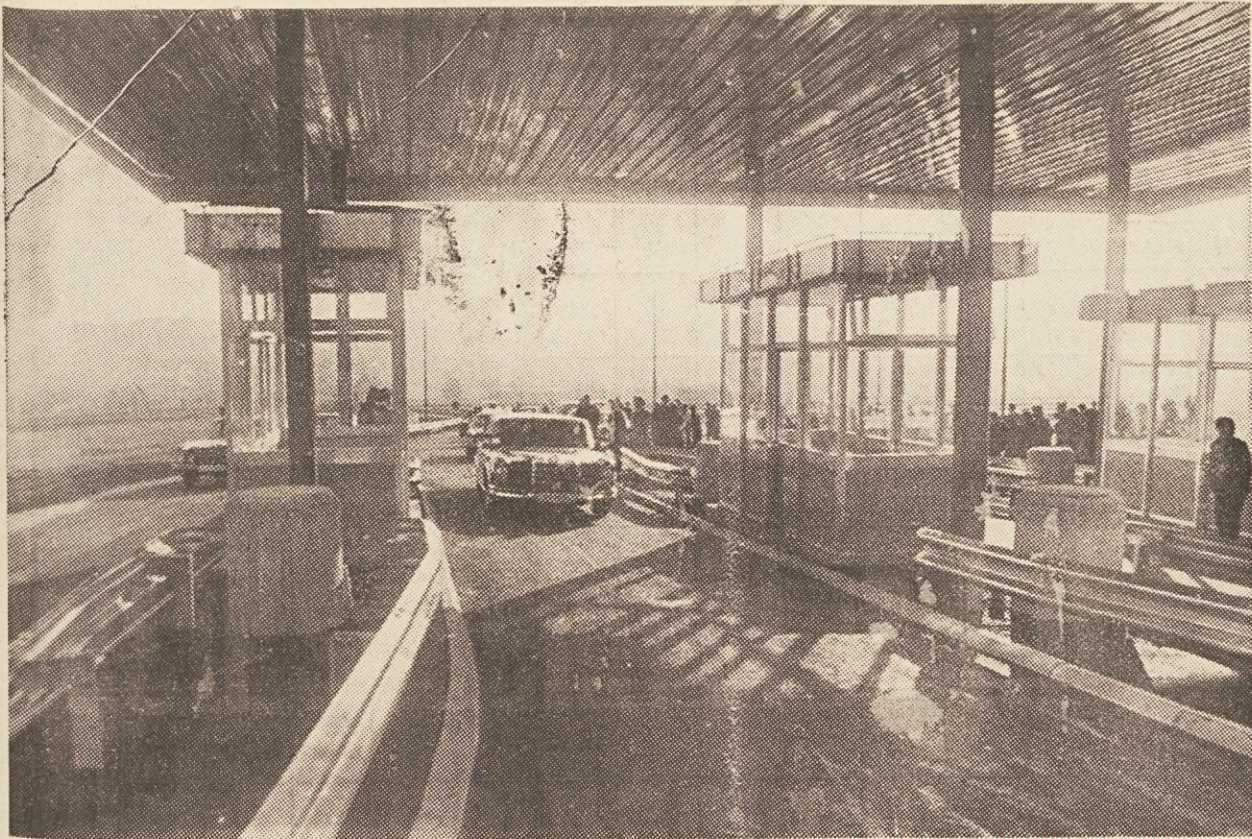
Tale manjša industrijska hala v Mariboru je bila postavljena v dveh dneh

In tole so naši strokovnjaki, ki so sodelovali pri gradnji hale

odpravimo napake, ki lahko povzročijo požare...

Tule bodo pobirali cestnino

Začenja se novo gospodarsko leto

Ni malo takih, ki že sedaj trdijo, da bo leto 1973 prestopno — v gospodarskem pomenu. To naj bi bilo leto druge reforme, leto ki ga bomo morda pomnili bolj, kot si lahko zdaj na začetku predstavljamo. To leto naj bi plačali ali bolje začeli plačevati račune za naša dejanja v preteklosti. Komur bo zmanjkalo denarja, ta bo v hudih težavah od posameznikov do podjetij in nacionalnih ekonomij. Tito je nedavno tega dejal, da gre tokrat zares.

Ing. Janez Goričar odhaja

Delavski svet podjetja je na lastno željo razrešil direktorja komercialne službe ing. Janeza Gričarja z 31. decembrom 1972. Ta dan je prišel, in ing. Gričar odhaja iz našega kolektiva.

Razumemo njegovo odločitev, čeprav smo jo težko sprejeli. Več kot deset let skupnega dela, nas je povezovalo v homogeno celoto. Tako smo skupno rešili marsikateri na videz nerešljiv problem. Če kritično presodim njegovo desetletno delo, potem moram reči, da je bilo uspešno. Pri delu je bil dosleden tako do samega sebe, kot do drugih. Zahteval je red in disciplino, vendar v mejah dobrih medsebojnih odnosov. Prizadevnost in pripadnost Gradisu in stroki ne more ostati nepriznana, kajti kot takega so ga poznali vsi člani našega kolektiva. Spodbude in rezultati njegovega dela, so znani tudi našim poslovnim sodelavcem, saj je bil kot komercialni direktor vseskozi priljubljen. Res, da ni rad izpovedal svojega odnosa do problemov, s katerimi se je dnevno srečeval, ni hotel biti vsiljiv, niti preveč nervozen ali godrnjav. Čeprav je bilo njegovo strokovno znanje v vseh primerih daleč nad problemi. In končno od ing. Gričarja se ne poslavljam, čeprav se bo zaposlil v drugi delovni organizaciji — pri »Elektroprojektu«.

Prepričani smo, da bo naše sodelovanje tudi v bodoče uspešno. Ing. Gričar, hvala ti za dosedanje požrtvovalno delo. Na novem, sicer bolj mirnem delovnem mestu pa veliko uspehov in osebnega zadovoljstva.

Gradis začenja poslovati v tem letu ponekod pripravljen, drugod pa še ne. Pogodbeno prevzetih del imamo za ta čas precej, kar pa ni značilno za vse enote. Tudi vsi investitorji niso ali pa ne bodo enako denarno trdni. Kjer letos ne bo denarja, ne bo dela — na kredo, če si ne bomo hoteli žagati lastne veje.

Akcijski program stabilizacije v Gradisu je lahko naše orožje v tem gospodarskem spopadu, v katerem bodo podjetja doživela tudi propade. Imejmo akcijski program vedno pri roki, stalno ga uporabljajmo!

Sporazum med našimi enotami med TOZD nas bo utrdil kot kolektiv, kolikor bomo imeli bolj odprta ušesa in oči za stvari, za katere smo bili deslej nemalokrat gluhi in slepi.

Te stvari so:

- čisto (ekonomsko) vino,
- več solidarnosti in manj razlik,
- večja veljava (ročnega) delavca,
- manj spanja v zvezi komunistov, sindikatu, mladini.

Sestavljamo gospodarski načrt za leto 1973. Nimamo sprejetega programa razvoja podjetja. Nimamo še sporazuma med TOZD, nimamo še dopolnjenega samoupravnega sporazuma o delitvi v gradbeništvu. Posvetujmo se z vsemi enotami o izhodiščih. Soočajmo se s težavami, ki jih menimo premagati z znanjem, z izkušnjami, z voljo in se ve — z delom.

Eno od glavnih izhodišč, ki ga bo morala upoštevati v gospodarskem načrtu, vsaka enota, je v tem, da se realni osebni dohodki ne bodo smeli znižati. To pomeni, da bodo morali pri predvideni rasti življenjskih stroškov za 13—15 % normalni osebni dohodki zrasti za 15 %. Pretežni del rasti življenjskih stroškov v letu 1973 se prenaša iz preteklega leta.

Ker bo moral družbeni proizvod (dohodek in amortizacija) rasti močnejše kot osebni dohodki, moramo pri navedenih 15 % za OD računati z rastjo družbenega proizvoda za 16,7 %, to je eno šestino.

Pri predvideni rasti cen za okoli 10 % (tudi tu se računa v glavnem s prenesenim učinkom rasti cen iz preteklega leta) bomo predvideno povečanje družbenega proizvoda uresničili tako, da bo okoli 60 % povečanja odpadlo na račun cen, ostalih 40 % pa na račun povečanja produktivnosti — torej brez povečanja števila zaposlenih z morebitnim zmanjšanjem deleža nadur. Letos bomo morali načrtovati 8 % nadur kot maksimum.

Delež rasti družbenega proizvoda, ki ga bo prevzela produktivnost, povečana za 6 %, ni majhen. Torej ni več dobro biti »založen« z delavci, niti v pomanjkanju delavcev shajati z nadurnim delom. Stroj, organizacija, tehnologija — bodo morali pomagati.

Pripravi dela je treba vnaprej prepovedati sestavljanje operativnih

planov z nadurami (tudi v sobotah). Strokovnjaki, ki se pogajajo o roku, naj mislijo na strokovnjake, ki bodo morali pogodbeni rok uresničiti. Vsi skupaj smo ujeti v naše zmogljivosti, predpise, človeško nprav in vreme. Kako radi zanemarjamo vse to, pa mislimo, da smo strokovnjaki!

Ko načrtujemo naše delovne naloge v letu 1973, pa naj si bodo ekonomske, gradbene, kadrovske in ne vem še kakšne, bomo morali letos v večji meri kot doslej opredeliti vse naloge na dva dela:

1. na one, ki jih moramo uresničiti in

2. na one, ki jih moremo uresničiti. One prve ne bodo težke, saj pravimo, da kar se mora, ni težko. Sem sodi med drugim tudi naloga, da realni OD ne smejo pasti. In narediti bomo morali vse, da bo ta težka naloga uresničena.

V gospodarski načrt za leto 1973 bomo vnesli obveznosti, ki izhajajo iz predpisov, zakonskih in samoupravnih, zunanjih in internih. S tem bo okvir določen, nam vsem pa omogočeno, da s svojim delom izpolnimo okvir z dejansko umetnino ali naivno umetnostjo in dvomom o tem ali je bil zgrajen na naivnosti ali umetnosti.

S. U.

Cestitka

Srečno in uspehov polno leto 1973 vsem članom podjetja Gradis v domovini in tujini, posebno še članom kolektiva Ravne na Koroškem

želi ADI SIMON

Naša mehanizacija — nakladač caterpillar

Volitve bodo januarja

V naši novoletni številki se srečujemo z nekaterimi našimi delavci in »vodilnimi«, pa je torej prav, da tudi sindikalni organizaciji posvetimo nekaj prostora. Končno je prav ona bila vedno najbolj poklicana za reševanje problemov zaposlenih v podjetju. Zato smo predsedniku sindikalnega odbora Gradisa Viktorju Pernatu postavili nekaj kratkih vprašanj:

— Leta je konec in treba je pogledati nazaj, kaj smo naredili, in seveda tudi naprej, kaj še bomo. Na zadnji seji ste o tem najbrž kaj več dejali?

— Pregledali smo, kot je to običajno, najprej sklepe zadnje seje in ugotovili, kateri so bili izpolnjeni, kateri pa ne. Za tiste, ki jih še nismo uspeli uresničiti v času med zadnjima dvema sejama, smo sklenili, da moramo z njimi pohiteti. Obravnavali smo tudi osnutek pravilnika o temeljnih organizacijah združenega dela. Nekateri so imeli na pravilnik neka pripomb in te pripombe bomo morali čimprej vnesti v sam pravilnik. Osnutek je obrazložil direktor splošne službe Rajko Zupančič. Tudi stabilizacijske ukrepe, ki bi prišli v poštev v našem podjetju, smo prereševali. Tiste stvari, ki so aktualne danes (in bodo še precej časa), smo točno opredelili in nakazali, kako se jih moramo najboljše lotiti.

— Sedaj smo pred volitvami. Bo kaj sprememb v sindikalni organizaciji?

— Bodoča sestava sindikalnega odbora podjetja bo pravzaprav ostala ista. Imamo delegatski sistem. Vsaka enota mora že sedaj izbrati enega člana. Volitve sindikalnega odbora podjetja pa bodo proti koncu januarja. Občni zbori bi morali biti sklicani pred prvim januarjem, vendar se tega zaradi razprav o temeljnih organizacijah združenega dela ne bomo mogli tako strogo držati.

— Kakšen pa je sklep vašega odbora, ki ga rešujete prav zdaj?

— Glede na to, da je tukaj novo leto, pripravljamo malo obdaritev otrok. To je naša trenutna naloga.

Koliko smo potrošili

V smislu že sprejetih sklepov objavljamo stroške za reklamo in reprezentanco in potne stroške po stanju 30. 11. 1972 (kumulativno)

Enota	reklama	reprezentanca	Potni stroški	
			doma	v tujini
Proj. biro Ljubljana	—	2.622,25	1.030,60	279,60
Proj. biro Maribor	864,00	143,60	1.819,20	—
Celje	13.002,00	6.156,65	9.074,60	—
Jesenice	7.100,00	20.054,50	64.460,90	—
Koper	—	8.120,35	3.803,20	—
Ljubljana	—	2.021,00	9.580,10	—
Ljubljana — okolica	3.000,00	2.945,20	2.226,20	—
Maribor	4.285,00	15.164,25	23.499,00	—
Nizke gradnje	600,00	7.409,05	62.915,20	—
Ravne	22.125,55	23.999,35	3.138,50	—
KO Ljubljana	7.753,50	18.501,20	104.515,50	1.189,40
KO Maribor	2.050,00	12.225,15	158.965,90	—
LIO Skofja Loka	4.300,00	5.850,10	18.646,00	—
OGP Ljubljana	3.000,00	3.652,75	9.235,00	—
SPO Ljubljana	—	4.855,00	30.099,65	—
Železokrivnica	—	282,90	380,00	—
Centrala	338.969,00	72.426,00	31.759,00	15.522,00

Opomba: Na izrecno željo organov samoupravljanja KO Maribor obveščamo člane kolektiva, da se za članek objavljen v zadnji številki Gradisovega vestnika pod naslovom »Največ potnih stroškov v KO Maribor« objavi naslednji popravek.

Vsi podatki, objavljeni pod tem naslovom, se nanašajo na potne stroške, v katere so vključene tudi nočnine rednih in znižanih dnevnic, ki jih koristijo predvsem kleparji.

Stane Mrak se zahvaljuje

Mrak Stane, kvalificiran mizar, rojen 16. 4. 1933. se je pred dobrimi dvajsetimi leti kot vajenec zaposlil v lesnem obratu v Škofji Loki. V tem obratu dela tudi še sedaj.

Imel pa je pri delu »smolo«. Pri delu na rezkalnem stroju se je ponesrečil dvakrat. Prvič v letu 1962 in drugič v letu 1965. Poškodoval si je levo in desno roko. Poškodbe so mu pustile trajne posledice.

V takih primerih, ko nezgoda pusti trajne posledice, podjetje nudi delavcem pomoč, ki se izplača po posebnem pravilniku. Tudi Mraku Stanetu je bila taka pomoč nakazana.

Mrak Stane se je kot prvi član kolektiva »Gradis«, ki mu je bila pomoč nakazana, zahvalil s posebnim posmom in pravi: »Iskreno se vam zahvaljujem za ugodno rešeno prošnjo, ki sem jo vložil pri vas zaradi poškodovane roke. Tovariško vas pozdravlja hvaležni mizar iz Škofje Loke — MRAK STANE.«

Kronika 1972

Gledam rokovnik minulega leta skoro je poln do zadnjih strani, čas je, da v kroniko zopet se spleta vsa zgodovina preteklih še dni.

Kje bi začeli, če ne pri centrali zgoraj pri vrhu, kjer vse nas motri, kjer bi med mnogimi sklepi spoznali, da se pri delu kaj hitro zgreši.

Mnogo smo rekli in dosti sklenili, z željo, da vse, kar se dogovori, bomo zavestno in skrbno spoznili, da nam še lepše prihodnje bo dni.

Rekli smo: Red naj v pogodbah kraljuje, vsak naj objekt garancijo ima, pa za pričeto pogosto se čuje, da naročnik oskrbet' jih ne zna!

Rekli smo: Naše naj delo se plača, delajmo za zanesljiv le denar, pa se dejansko tako vse obrača, kakor da plačat ni treba nikdar!

Rekli smo: Kar bomo zase storili, kritje finančno je prvi pogoj, žal smo za mnoge asfalte odkrili, da so dobiček nam vzeli s seboj!

Rekli smo: Plače je v mejah držati, dati le, kar nam prizna sporazum, pa bi se moral pogosto vprašati, kje za prekrške se jemlje pogum!

Rekli smo: Glavno so lastni denarji, dajmo vsaj nekaž ustvarit' jih že, kaže pa le, da vsi naši glavarji strojev, uprav si bolj vroče žele!

Rekli smo, rekli smo in govorili, kaj nelikvidnost lahko ogrozi! Sef ne verjame — tako smo odkrili — dokler po glavi jih sam ne dobi!

Rekli smo: Pismo nas vse obvezuje, dajmo, pregledajmo, če čisto je vse, vendar še kakšen med nami modruje: Saj bo minilo, kot mine pač vse!

Takim pač treba bo jasno pibiti, da nam za šale naš čas je minil, z delom bo treba si vse priboriti, kar bi posameznik rad si dobil!

Da se snovanje bo lepše odvilo, da nam prineslo bo novi polet, v TOZD-ih se najde naj boljše gonilo, večje uspehe in večji si red!

Vse je pripravljeno, vse napisano, manjka dokončna nam pika na i, to pa takrat na papirje bo dano, ko kolektiv sporazum odobri!

Kaj bi še rekli: Gotovo bo mnogo treba odstraniti težav in ovir, zbrisati in rešit' ne eno nadlogo, da bo zamisel si našla svoj tir!

Mi smo gotovi, da šlo nam bo bolje, pa si želimo začeti čimprej, vsak doprinese naj truda in volje in se zavzame še bolj kot doslej!

Zdaj pa v preteklost se spet povrtno, malo pregledajmo prehojeno pot, najbolj pomembne stvari razgrnimo, ki bi zanimale GRADISOV rod.

Sest smo direktorjev novih dobili in pomladili vodilni komplet, šestim zaupanje smo naklonili, ker smo sigurni za njihov polet!

Tistim, ki šli so, vso našo zahvalo, naše priznanje in dobre želje; dolgo bo njih se napore poznalo in prizadevanje njihovo vse!

Letos veliko smo delo končali: Cesto odprl fanfare bo zvok, mi pa jo bomo naprej spet ubrali: Caka na Stajerskem nov nas že rok!

Zraven mostove še druge predali širom države smo našim ljudem: Capljina, Brežice, Dravograd, Ruta, so za ponos in priznanje nam vsem!

Soštanj smo letos slovesno zagnali, nov energetski je to velikan, žal obračuna še nismo končali, zadnji nam dinar še ni bil priznan.

Dosti se vleče to zoprno delo, ki nam zavira naprej naš korak, z novo bi fazo lahko se pričelo, le investitor zato naj da znak.

Tudi Gorenjcem številni hoteli dali so dela čez glavo dovolj, mi gospodarjem pa to bi želeli: da bi finance jim klapale bolj.

Da bi nemoteno dalje gradili, da bi razčiščen bil končno naš plan, da bomo vedeli, kaj naredili bomo sigurno čez leto in dan.

Kranjsko področje v obsegu dobiva, večja število se naših nalog, vendar v ekspanziji nujno se skriva strošek domov in še vrsta nadlog!

Naša Ljubljana do konca je leta mnogo končala pomembnih stvari, žal se ob koncu ji malo zapleta, nima nalog za vse svoje ljudi.

Mnogi objekti sicer so prevzeti, bolnica, pa ekonomska in še, vendar ne morejo se še pričeti — niso formalnosti rešene vse!

Tudi nas Zalog lepo napreduje, s polno zagona nam standard gradi, morda uspehom nemalo botruje močna zavzetost vodilnih ljudi.

Mi jim še dosti objektov želimo, naj nam tržišče še dolgo živi, vendar se včasih le malo bojimo: Če nam Soseska svet ne dodeli.

Koper uspešno in dobro posluje, lepe si plače tekoče deli, ve, da uspehom pretežno botruje to, da se malo, a dobro gradi.

Ce še v bodoče mu to bo deviza, ni se nam bati za slab rezultat, Kopra ne čaka v prihodnosti kriza, morda postane še bolj nam bogat!

Celje je v Soštanju delo končalo, zraven začelo je vrsto skladišč, upamo, da se bo dobro skazalo tudi z dobički teh novih gradbišč.

Ravne so novega šefa dobile, čvrsto se lotil je svojih nalog, dela v enoti so kar krila dobila, dober gre glas na široko okrog.

Da bi še kadrovske se razbohotil, da bi sodelavcev bilo še več, vsake se naloge lahko bo lotil, strah za uspeh bi bil hitro odveč!

Maribor mučijo težki problemi: manjka mu del za vso maso ljudi, kljub prizadevanju, trudu in vnemi vidnih premikov zaenkrat še ni!

Treba še več bo napora vložiti, skupno iskati nadaljnjo bo pot, morda se tudi bolj gibčno seliti, gledati za naročili drugod!

Nizke počasi se zraščajo z nami, lepe uspehe nam žanjejo že, spremljamo vsi jih z obilo željami, da nam problemi čimprej skopne.

Nove naloge, ki zdaj so pred njimi, dati jim morajo novih spodbud, mi pa želimo, da skupni napor nam kot dobiček poplačajo trud.

OGP točno po črtah posluje, vedno za red je prispeval svoj glas, ko pa razvoja si smer načrtuje, včasih mu manjka precizen kompas.

Rad bi zastavil obrate na novo, rad bi napreden postal gospodar, vendar za tako je treba obnovo, najprej za vse skrbeti denar!

To pa pomeni pri naši delitvi večji dohodka del pojdi v sklad, plače seveda pri tej odločitvi morajo nujno ostati bolj vzad!

Loka zaenkrat lepo se razvija, vse, kar napravi, uspešno prodaja, dela le tisto, kar kupcu pač prija, zraven dobiček primeren ima.

Ob rezultatih pa kolje ga eno: težko ukaplja se v naš sporazum: Kajti priznat' konjunkturo in ceno, to že zahteva določen pogum!

Kovinski ob Dravi so dosti solidni, ugled so ponesli kar daleč okrog, nalogam sledijo, zavidno so pridni, imajo pa drugih še dosti nalog.

Težko iz faktur nam denarji kapljajo, dolgujejo vsi jim, o groza in strah! Pred vrati pa novi predpisi rožljajo, v enoto prinašajo resen preplah!

KO iz Ljubljane bolj mirno posluje,

nabral si doslej še ni dosti dolgov, bodočnost bolj mirno lahko pričakuje, ne zbira nad njim se kopica strahov!

Strojno-prometni so naši obrati ena od skupnih velikih skrbi, enkrat so revni, spet drugič bogati, težko tako se načrtnost kroji.

Pol leta zguba, ker nizke so cene, nujno potrebna korekcija je, komaj popraviš: s postavko ocene, daleč nad naše povprečje zlete!

Nalog dovolj projektanti so zbrali, kriza jih ne — kakor druge mori — drugih problemov so si nakopali, kar v prihodnje jim dela skrbi!

Ker sporazum nam je čvrsta obveza, vklopiti morajo vsi se v to, to pa pomeni drugačno delitev, manj jim pa plače odrezano bo!

Zunaj sta dve že enoti aktivni, Frankfurt in München nam širi sloves, v svojih storitvah obe sta aktivni, dosti dobička prihaja k nam čez!

Tudi v bodoče naj to se razvija, saj rezultati so dobri za nas, morda drugam se še ta ekspanzija — s pametjo, jasno — razširi čez čas.

Kaj nam prihodnost zdaj bližnja prinaša, ali bo dela, zaslužka za vse,

to nekateri med nami se vpraša, za perspektivo si vedet' žele!

Moramo reči, v povprečju smo kriti, kar ne pomeni, da to je pri vseh, mnogo zato bo še treba storiti, da nam bo vsem zagotovljen uspeh!

Kaj bi uspehom lahko doprineslo, danes razmišlja se bolj kot kdaj prej, razne ideje med nas je prineslo, kaj še storiti — za boljši naprej!

Mnogo se zdaj integracij rodeva, dnevno se čita zdaj tu in zdaj tam, se tudi GRADIS aktivno loteva, ali pripravlja kak tak se program?

GRADIS je tukaj aktiven kot vedno, nič ne zamuja predlogov, pobud, smo za vse boljše, za vse smo napredno, da bi uspehov prinesel tak trud!

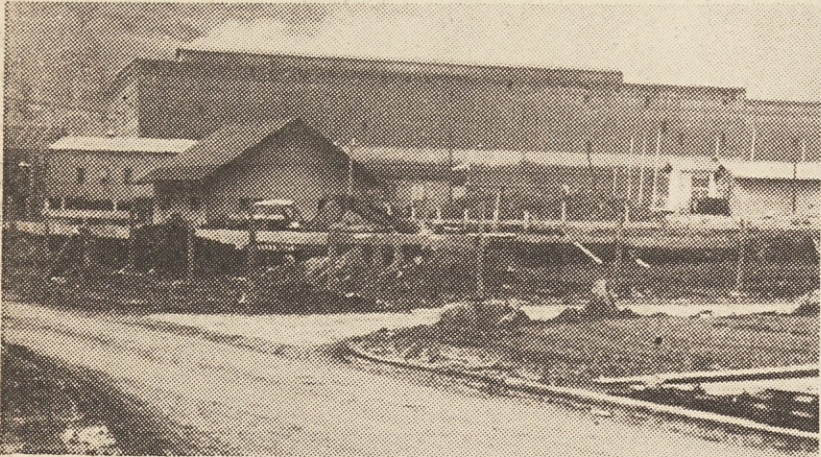
Spet z analizo smo našo končali, glavno zapisano tukaj stoji, nismo gotovi, če vse smo obrali, morda še razno dodali naj bi!

Vendar smo mnenja, da taki anali bistveno naj v spomin prineso, kar kot izkušnje lahko bi spoznali, da nam prihodnost olajšana bo.

Zdaj še ob koncu nalijmo si čaše in zaželimo si sreče prav vsi, naj napreduje podjetje to naše, z njim pa seveda posebno še mi!

Gradnja novih hal na Ravnah za proizvodnjo nožev

Proizvodna hala v kranjski Savi

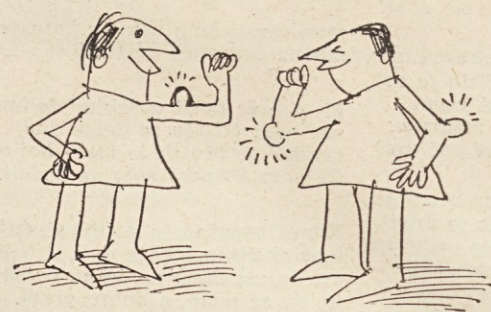
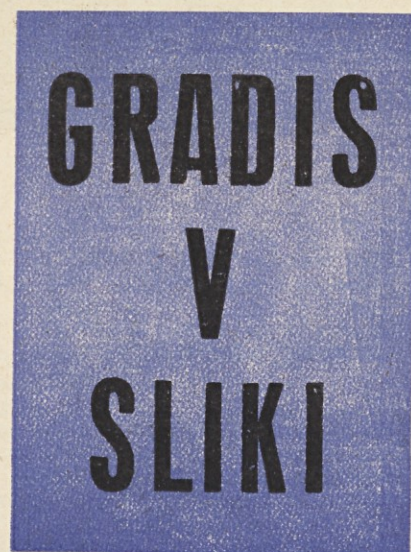
Tovariš Tito, ki si je nedavno tega ogledal avtocesto Ljubljana—Postojna, se je o kvaliteti naših objektov zelo pohvalno izrazil

Pogled na elegantni lok avtomobilske ceste pri Uncu

27 PRVENSTVO LJA0
GRADIS
za pokroviteljstvo
1972 K-da LJA0

— Videli bomo, kdo bo prej našel zaposlitev

GOSTJE — O gostih — vojakih športnikih — v našem podjetju smo že poročali. Zdaj objavljamo sliko s tekmovanja ljubljanskega armadnega območja in priznanje, ki ga je prejel Gradis kot spomin na to uspelo srečanje delavcev Gradisa in vojakov JLA

Srečno novo Leto 1973! Tesar Jože Rozman iz Celja